

תשורה

משמחת הנישואין
של החתן התמים הרב משה שי
עם ב"ג הכלה המהוללה מי ח"י מושקא תח"י
גורארי

יו"ד כסלו, ה'תשע"ב
חג הגאולה של כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע
טולוז, צרפת

פתח דבר

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנשואי צאצאינו החתן התמים הרב **משה שי** עם ב"ג הכלה המהוללה מ' **חי' מושקא תחי' – ביום יו"ד כסלו**, שעליו אמר כ"ק אדמו"ר מהרי"ץ (נדפס בלקו"ד ח"ג ע' 976), וז"ל: **"יו"ד כסלו, איז דער זמן הלידה פון א חסיד, י"ט כסלו איז דער ברית. צווישן יו"ד און י"ט כסלו איז די לידה, די התחלה איז פון יו"ד, א חסידישער פארבריינגען* איז די לידה פון א חסיד"**.

בשמחה ובטוב לבב הננו מודים למכירנו וידידינו שהגיעו מרחוק ומקרוב להשתתף בשמחתנו, ולברך את הזוג יחיו, ואותנו כולנו, בברכת מז"ט וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

יתן השי"ת לכם ולכל אנשי ביתכם יחיו, בתוך כלל אחב"י יחיו, הרבה שמחות וכט"ס, ואך טוב וחסד ירדוף אותנו כולנו תכה"י.

*

כנהוג בזמן האחרון, מיוסד על מנהג כ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ נ"ע בעת חתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, מוציאים אנו לאור "תשורה" ובו כתי"ק, אגרות, מענות ויחידויות, שזכו להם משפחות החתן והכלה.

שער **אגרות קודש** – כולל כמה מהאגרות קודש שזכו הורי החתן והכלה לקבל מרבתינו נשיאנו.

שער **כתבי יד קודש** – כולל הגהות מעניינים על עלי הגהה של חוברת "די אידישע היים", שזקנת החתן הרבנית רחל דוואשא אלטיין שתי לאורך ימים ושנים טובות, הייתה העורכת של חלק האנגלי של חוברת זו.

שער **יחידויות** – כולל דברי קודש שזכו הורי החתן לשמוע בעת שנכנסו לחדר קדשו של כ"ק אדמו"ר בשביל 'יחידות' וכיו"ב. בתוכו גם צילום מיחידות אבי החתן, שזכה שכ"ק אדמו"ר הגיה את זה בכתב ידו הק'.

שער **מענות** – כולל מענות קודש מאת כ"ק אדמו"ר לאבי החתן, וקצתם ממה שזכו לקבל אחדים מאנ"ש.

חלק גדול ממה שנדפס כאן הוא בפרסום ראשון.

מתוך היחידויות והאגרות המתפרסמים בזה, אפשר לראות דוגמא מהדרכה אבהית מסורה לכל אחד מאנ"ש והתמימים, אשר על כל צעד ושעל בעבודת ה' ובעניניהם הפרטיים זכו להדרכות מפורטות והוראות בדרך בה ילכו.

וזאת למודעי: כו"כ מאגרות ויחידויות אלו באות על שאלות פרטיות בעבודת ה', ונתפרסמו כאן כי אולי אפשר ללמוד מזה הוראה בעבודת השי"ת.

*

ויהי רצון שאכן נזכה בקרוב ממש - זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דאָ למטה אין אַ גוף ולמטה מעשרה טפחים. ואזי נזכה ש"במהרה בימינו ובעגלא דידן יגאל צאן מרעיתו מגלות הרוחני וגלות הגשמי גם יחדיו, ויעמידנו בקרן אורה" (סוף ד"ה באתי לגני תשי"א), במהרה ובימינו, נאו.

בכבוד

יוסף יצחק מטוסוב

יצחק מאיר גורארי'

יו"ד כסלו, ה'תשע"ב
חג הגאולה של כ"ק אדמו"ר האמצעי נ"ע
טולוז, צרפת

* ולהעיר ממ"ש בריש ד"ה אשר ברא תרפ"ט, ד"בשמחה זו שמתקבצים הרבה אנשים לשמח את החתן וכלה", הנה אף ש"עיקר ענין של שמחה זו" היא "לשמח את החתן וכלה דוקא", הנה יש בזה גם "מצות אהבת ישראל שהיא אהבת רעים וכינוס צדיקים... שהוא הדיבור וההתעוררות להתעורר ולעורר איש את רעהו בדברי חיזוק התורה וקיום המצות...".

שער אגרות קודש

א.

מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהרי"ץ נ"ע לזקן החתן הרה"ח וכו' ר' שניאור זלמן ע"ה גורארי
לרגל הולדת אבי החתן הרב יצחק מאיר גורארי

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y.
SLocum 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאָוויטש

ב"ה, כ"ב שבת, תש"א
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א הרב מוה"רשז שי'
שלום וברכה!

במענה על מכתבו המבשר מלידת
בנם למז"ט, שנני בזה לברכם בברכת מז"ט,
תתפא היולדות תחי' במהרה ויכניסוהו
לבריתו של אאע"ה ויגדלוהו לתורה חופה
ומעש"ט מתוך קביעות עתים לתורה והתעסקות
בדרכי החסידות ופרנסה בריוח בגשם וברוח.
ובדבר הליכת זוגתו תחי' לביתם
צלחה אין צריכים למהר בזה כלל וכל המרבה
לשהות בבית היולדות ולנוח הוא משובח
והשי"ת יהי' בעזרה בגשמיות וברוחניות.

הדו"ש ומברכו ו/

ב.

מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ נ"ע לזקן החתן לרגל פדיון הבן של אבי החתן

RABBI I. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויתש

ב"ה, כ"ט שבט, תש"א
ברוקלין

ידידי וו"ח אל"א הרב
מוהרש"ז שי"ץ.

שלום וברכה!

במענה על מכתבו אדות פדיון
בנם שי"למז"ט, הנני בזה לברכו בברכת
מז"ט, יגדלוהו לתורה חופה ומעשים
טובים מתוך התעסקות באהלה של תורה
ומתוך פרנסה בהרחבה.

הדו"ש ומברכו,

ג.

מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהריי"ץ נ"ע לזקן החתן בו מברכו על שמלאו חמש שנים להולדת אבי החתן, והתחלת לימוד חומש

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה, כ"א טבת, תש"ו
ברוקלין

ידידי וו"ח אי"א הרב מו"ה ר
שניאור זלמן שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו כי ת"ל בה"י
טבת העבר נתמלאו לבנם הילד יצחק מאיר
שי"חמש שנים והתחיל ללמוד חומש, הנני
בזה לברכם בברכת מז"ט, יגדלוהו ואת
בתם תחילתורה חופה ומעש"ט מתוך בריאות
הנכונה ופרנסה טובה בהרחבה בגשמיות
וברוחניות.

הדו"ש ומברכה

ד.

"כ"ק מו"ח אדמו"ר וכ"ק אביו אדמו"ר מוהרש"ב – מעוררים ר"ר על כל התלמידים"

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאבי החתן מכ"ו אלול תשט"ז, כשהי' בן חמש עשרה,
ולמד אז בישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש בברוקלין, ניו יארק

גורארי - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה. כו' אלול תשט"ז
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו כותב ע"ד העדר הצלחתו בלימוד.

הנה אין פלא בדבר, כיון שהוא מאמר רז"ל מפורש (מגילה ו' ב-)
לא יגעת ומצאת אל תאמין.

מזה מובן-שבידו הדבר תלוי בהנוגע להבא, שילמוד בהתמדה בשקידה
וביגיעה ואז יצליח, וכיון שזוכה ולומד בישיבת תומכי תמימים, אשר מייסדי'
ומנהלי' הם כ"ק מו"ח אדמו"ר וכ"ק אביו אדמו"ר מוהרש"ב-מעוררים ר"ר על
כל התלמידים, הרי אם ילמוד ביגיעה האמורה יצליח ביותר וביותר.

בטח שומר שלשת השיעורים הידועים בחומש תהלים ותניא.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים ובפנימיות,
ולכתיבה וחתמה טובה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר
י.ל.ק.ויניץ

מכתבים ה-יג הם מתקופת לימוד אבי החתן בישיבת תומכי תמימים במאנטרעאל קנדה
בשנות תשי"ז – תשכ"א

ה.

"תלמיד תומכי תמימים – שמירת סדרי הישיבה – זהו הצינור והכלי לכל עניניו"

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאבי החתן, מח' אייר תשי"ז

<p>גו"א – מאנטרעאל RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON Lubavitch 770 Eastern Parkway Brooklyn 13, N. Y. HYacinth 3-9250</p>	<p>מנחם מענדל שניאורסאהן ליובאוויטש 770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ. י.</p>
<p>האברך יצחק מאיר שי'</p>	<p>כ"ה.ח' אייר תשי"ז ברוקלין</p>
<p>שלום וברכה! במענה על מכתבו מיום חמישי באייר, ולפלא שהעיקר חסר בו. סדר הלימודים שלו הן כנגלה והן כדא"ח, ובעיקרן-שמעתי סדרי הישיבה כהנ"ל ובשאר הענינים, והרי באברך בן ישיבה ככלל והלמיד ישיבת תומכי תמימים בפרט - זהו הצינור והכלי לכל עניניו, הן באופן דהעלאה ממטה למעלה והן באופן דהמשכה למעלה למטה, וק"ל.</p>	
<p>בטח מפריש לצדקה בכל יום חול קודם חפלת השחר, וכן שומר שלשת השיעורים כחח"ת הידועים, ולומד איזה ענין כדא"ח קודם חפלת הבקר או עכ"פ חוזר במחשבה על ענין שלמדו מלפניו, ומובן שאין נוגע בזה כ"כ כמוה הזמן דלימוד זה-אלא די צוגעטראגענקייט דערצו.</p>	
<p>בברכה לכשו"ס ככל האמור, ואשר הסייעהא דשמיא נחרכה ע"י שמשפיע על החברים שיחיו שגם הם ינהגו כזה.</p>	
<p>בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א <i>G. G. G.</i> מזכיר</p>	

ו.

”אין לך דבר העומד בפני הרצון”

מכתב כ”ק אדמו”ר נשיא דורנו לאבי החתן, מיי”ג חשוון תשי”ח
אבי החתן מספר שבאותה שעה שקד יותר בלימוד החסידות, וזה פעל חלישות בלימודו בתורת הנגלה,
והנהלת הישיבה תבעה שיפור בהנהגתו בזה, ובהמשך לזה, שלח אליו כ”ק אדמו”ר את המכתב הזה

11 א-מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב”ה, י”ג, ס”ח תשי”ח
ברוקלין
האברך יצחק מאיר שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מי”א מ”ה, ובודאי למותר
להאריך, אשר מכל החירוים וההסברות לא יחוסף ביריעת התורה
וגם לא בלימוד החורה, ועד”ז-גם בשני הקוים דעבודה (תפלה)
וגמ”ה (כללות המצות), וכידוע הפסק, אשר גם באונס-כמאן דעביד
לא אסרינן, ויהי רצון שעכ”פ מכאן ולהבא יהי הכל כדבעי,
וכי ון שצריך תיקון רב על העבר, הרי להבא יהי מחאים להוראת
חז”ל הובא, באגרת התשובה פרק ט”א: אם היי רגיל וכו’. ואין לך
דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשו”ט

בשם כ”ק אדמו”ר שליט”א
מזכ”ר
ג.ל.ק.ו

”מה שפשוט – הוא שצריך להתמיד ולשקוד בלימודו”

מכתב כ”ק אדמו”ר נשיא דורנו לאבי החתן, מיי”א אדר תשי”ח

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי”ה, י”א אדר תשי”ח
ברוקלין

האסרך יצחק מאיר שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו בו כותב ע”ד טבעו ושא”נו יודע איך
לשנותו, כי כלשונו במכתבו, דבר זה מושרש בו כ”כ וכו’.

הנה ידועה הוראה חוה”ק לעולם ילמד אדם תורה שלא
לשמה שמתוך כו’ בא לשמה [אף שכמובן אין זה כלל וכלל ענין של
הידור. ולא עוד אלא שלא לשמה” כמה דרגות בזה, ואפשר לצאת ידי
חובתו דמרו”ל הנ”ל בדרגא דקה מן הדקת].

ומה שפשוט-הוא שצריך פפפפה להתמיד ולשקוד בלימודו.
וכן עדין בנוגע לקיום המצות. וכלשון רז”ל לעולם יעסוק אדם בחורה
ומצות שלא לשמה, ומתעקרים שבהם הי”ז עבודת התפלה, שמביאה
רפואה לכל עניני האדם כשעובד עבודתו צעד אחר צעד, וכמ”ש העט והעט
אגרשנו. וכמובן גם בחניא באיזהו מקומן.

המורם מהאמור, שעליו ללמוד בהתמדה ושקידה, וכלשון
הידוע לימוד בשופי הן בנגלה והן בחסידות ולתמיד בקיום המצות.
ופשוט שכל זה אפשרי להעשות מבלי לנגוע בעניני בריאות הגוף (שגם
זה מפיתוי היצה”ר לנגוע בבריאות, בכדי להחליש אח”כ העבודה).

בברכה לבשו”ט

בשם כ”ק אדמו”ר שליט”א
G. H. L.
מוכיר

כ”ק אדמו”ר שינה בכתי”ק שבמקום ”לאט לאט אגרשנו” יהי כתוב ”מעט מעט אגרשנו”

ח.

”מה טוב שילמד בע”פ מהתחלת פמ”א עד לתיבת המלך, וזה צריך להביא שמחה בלב כל האדם”

מכתב כ”ק אדמו”ר נשיא דורנו לאבי החתן, מח’ תמוז תשי”ח

[האגרת נדפסה באגרות קודש חי”ו אגרת וישען]

גו”א-מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי”ה, ת”ה תמוז תשי”ח
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי”

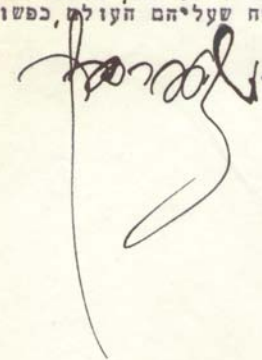
שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו, בו מבאר מצבו-כפי שנראה בעיניו-בפרטיות. והנה במה שצודק בחכמיה-הוא בכתיבתו בהחלה המכתב, אשר זהו בגדר חירוץ והסברה, וע”ז שמע שאפילו אח”ל שנכונים הם לא יחוסף עי”ז בלימוד התורה וכו’, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

ובמה שמפרט ענינים שגרמו לנמיכה רוח, הרי כבר מלתו אמורה בחני”א בביאור המאמר בכ”ק תקיעא מסטרא דא ותדוה תקיעא מסטרא דא, ומבאר שם איך שאין סחירה מזה לזה, והעיקר שידיעת הנ”ל אין זה אלא אמצעי בכדי לבוא אל המטרה-לימוד התורה וקיום המצות, והדרך לזה היא, שזוהי דרך האמת ששואל אודותה, שיהיו חקוקים במוח זכרוננו דברי רבנו הזקן בחני”א ריש פרק מ”א: והנה ה’ נצב עלינו וכו’, ומה טוב שילמד בעל”פה מהתחלת פרק זה עד לתיבת המלך (בעמוד ב’). וזה צריך להביא שמחה בלב כל האדם, וכמבואר המשל בחני”א ממלך גדול המתאכסן ודר אתו עמו בביחול להדיות ושפל אנשים (תניא פרק לג’), ומובן גם כן שאכסניא ודירה זו-הרי זה גם נחיתה כח להתנהג מתאים לרצון המלך. ורצונו, הרי מבואר בשו”ע לפרטי פרטים, ואפילו בעניני הרשות-הרי ישנו סימן שלם והוא בשו”ע או”ח סי’ רל”א, מיוסד על הענין דבכל דרכיך דעהו.

ויהי רצון שלא יתבונן בהנהגת פלוני עמו וכו’, כי אם ירע אשר עומד בקרן אורה, ישיבת חומכי חמימים תורה המימה הנגלה והפנימה, ומובטח הוא שבאם ירצה באמת-יצליח בשלשת הקוין דתורה עבודה וגמ”ח שעליהם העולם, כפשוטו והעולם קטן זה האדם, עומד.

ברכה לבשו”ט בכל האמור

ט.

גם עליו נאמר לא יגעת ומצאת – אל תאמין, אבל גם הוא הובטח: יגעת – ומצאת

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאבי החתן, מיי"ג טבת תשי"ט, בו מברכו לרגל יום הולדתו בי"ח טבת

גדו ארי"ם מאנטרעאל	מנחם מענדל שניאורסאהן
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON	ליובאוויטש
Lubavitch	770 איסטערן פארקוויי
770 Eastern Parkway	ברוקלין, נ.י.
Brooklyn 13, N. Y.	
HYacinth 3-9250	

ב"ה, י"ג טבת תשי"ט
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות
יום הולדת שלו,

בודאי ינהג במנהג אנ"ש
בזמן האחרון ביום ההולדה. ויה"ר מהשי"ח
שתהי' שנת הצלחה אצלו בלימוד התורה
וקיום המצות בהידור.

בברכה לחלמוד חורה ביראה שמים
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ל.ק.וו.נ

מזכיר

במענה לכתבו – גם עליו נאמר מאז ומקדם:
לא יגעת ומצאת-אל תאמין. ולמה מתפלא?
אבל מובן, אשר גם הוא הובטח: יגעת – ומצאת.

י.

"אל יתרשם מפתויי היצר אלה, כ"א יחזור על הענין במחשבתו איזה פעמים, ובמילא ישתתקו טענות היצר"

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאבי החתן, מה' אייר תשי"ט, ובו ענה לו על כמה שאלות שהיו לאבי החתן.

הנה ביום י"ח טבת תשי"ט כתב אבי החתן להרבי, וקיבל מענה [לא אגרת] על שאלותיו במכתב. וזה המכתב ההוא עם המענות:

מכתב אבי החתן לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מיום י"ח טבת ה'תשי"ט, ומענת כ"ק אדמו"ר ע"ז

ב"ה

כ"ק אדמו"ר שליט"א

היום יתמלאו לי בעזה"י י"ח שנה, והנני מבקש ברכת כ"ק אד"ש להצלחה בכל הפרטים ולבריאות הגוף. בהזדמנות זו הנני רוצה לפשוט כמה ספיקות שיש לי בכמה דברים שאמר כ"ק אד"ש אלי. ולכאורה הם כרוכים זה בזה.

א. איך מגיעים, ומה עושים, שירגש שהוי נצב עליו וכו'.

ב. מהו השיעור שכ"ק אד"ש אמר לי שלא להתבונן במצבי.

ג. מהו ההתבוננות שקודם התפלה, ובתפלה עצמה, המוטלת עלי.

אני בעצמי הבנתי בדברי כ"ק אד"ש אלי, שאפסיק להתבונן לגמרי במצבי, מפני שזה יגרום עצבות או מרירות. אלא עלי לעבוד שיוחקק במוחי שהוי נצב עליו. ואז בדרך ממילא – אה"י כדבעי למהוי, ועוד יביא לידי שמחה. והדרך להגיע – שיוחקק במוחי שהוי נצב עליו וכו' – לפי השערתי עד עתה חשבתי שזהו ע"י שאחשוב קודם התפלה בהענינים המובאים שם בתניא פרק מ"א וכן בתפלה לחשוב בהפסוקים שיכולים להביא לידי יראה. ומזה יבוא שכל היום ישאר רושם שהוי נצב עליו. זהו מה שחשבתי. אבל כ"ז לא פעל עלי מאומה. מפני שהתבוננות אמיתי המביאה לידי יראה איני יודע מה היא. וממילא כיון שלא חשבתי אודות עצמי, ושהוי נצב עליו וכו' עדיין לא נחקק בתוכי, ממילא אינו טוב מבי הצדדים. כ"ק אד"ש צוה עלי שבכל פעם שאזכור שהנני עושה דבר שאינו כדבעי, אחזור על הדברים דהוי נצב עליו, וכו' אבל אם הייתי זוכר את זה וודאי הי' טוב, אבל לדאבוני, אינני זוכר את זה כל היום. וממילא אינני מעכב את עצמי מלעשות מה שאינו כדבעי.

לכן הנני מבקש את כ"ק אד"ש להסביר לי שלשה דברים הנ"ל, אם זה מה שכתבתי הוא נכון, הנני מבקש כ"ק אד"ש לאמר לי מה לעשות יותר בפרטיות. ואם טעיתי בפירוש דברי כ"ק אד"ש לאמר לי מה לעשות.

יצחק מאיר בן חוה

על כללות המכתב כתב כ"ק אדמו"ר:

בכהנ"ל – העיקר חסר: שתלמיד תו"ת צריך לשמור סדרי הישיבה, ללמוד בהתמדה ושקידה וכו'.

בצד שאלה א סימן כ"ק אדמו"ר חץ להמשך המכתב לתיבות בו כתב "לפי השערתי עד עתה חשבתי שזהו ע"י שאחשוב קודם התפלה בהענינים המובאים שם בתניא פרק מ"א וכן בתפלה לחשוב בהפסוקים שיכולים להביא לידי יראה", ומחק תיבת "חשבתי" ואות ש מתיבת "שזהו", ומתח קו מתחת התיבות "זהו ע"י שאחשוב" **"בהענינים המובאים שם בתניא פרק מ"א וכן בתפלה לחשוב בהפסוקים שיכולים להביא לידי יראה"**

בצד שאלה ב, כתב כ"ק אדמו"ר: **עד שיחדל לגרום עליו עצבות ומרה שחורה**

בצד שאלה ג כתב כ"ק אדמו"ר: **מבואר בתניא, בקונטרס התפלה ובכ"מ.**

בהמשך המכתב באמצע השורות על המילים "אבל כ"ז לא פעל עלי מאומה" כתב כ"ק אדמו"ר: **"א"א שלא יפעול, ואם שלאח"כ לפעמים הלעו"ז חוזר – כבר מבואר זה בתניא, ובתו"א ד"ה היינו כחולמים ובכ"מ.**

בהמשך המכתב על התיבות "כ"ק אד"ש צוה עלי שבכל פעם שאזכור שהנני עושה דבר שאינו כדבעי, אחזור על הדברים דהוי נצב עליו, וכו' אבל אם הייתי זוכר את זה וודאי לא הי' טוב, אבל

לדאבוני, אינני זוכר את זה כל היום", כתב כ"ק אדמו"ר: **ככל שיתרגל יותר בהתבוננות הנ"ל – יגדל חלק היום שיזכור את זה**

בהמשך למענות אלו, כתב אבי החתן מכתב לכ"ק אדמו"ר ובו כמה שאלות, וע"ז קיבל אגרת מכ"ק אדמו"ר הבאה בזה:

[האגרת נדפסה באגרות קודש חי"ח אגרת ו'תתמד]

גו"א-מאנמסעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונחם מונדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ה' אייר תשי"ט
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי'

שלום וברכה!
במענה למכתבו מיום השני,

(א) כשמדגיש אני (מושך קו-תחה) איזה תיבה בפחקא-השאלה ששואלים, אצלי, כוונתי, שהיבות המודגשות, זהו המענה שלי, ודלא כמו שכתב שלא יזיקבו.

(ב) במה שציינתי, שהתבוננות קודם התפלה ובתפלה עצמה, ממבואר בחניא וכו', וכתוב שימצא שם כו"כ אופנים, = מובן שכמה מאופנים המובאים שם, כתוב בפירוש הסוג השיך לאופן זה-שאינו כלל מסוגו הוא, אברך הלומד בישבה ונמצא בכוחלי הישיבה וכו'. ומכל אותם האופנים שראה כתוב-בודאי שלא יהי' ספק אצלו אלא בהנוגע לשנים שלשה מהם, ואז יתייעץ עם המשפיע באיזה מהן לבחור.

(ג) לכתבו, שכשמתחיל להתבונן באיזה ענין בדאי"ה או בענין לימוד ד(ג)-נופלים לו כמה מחשבות מבלבלות.

ידועה העצה בזה ללמוד מתוך הספר (וגם בשעה שמתבונן ופענינים סגורות, יהי' הספר פתוח לפניו), שהאותיות אוחזות המחשבה וממעטים הבלבלות ולפעמים מבטלים אותה כליל.

(ד) במ"ש שהתבוננות בפרק תניא מא' מתחלתו עד לעמוד ב' תיבת המלך, הננו רחוק מזה, = אל יתרשם מפתוי היצוא, כי אם יחזור על הענין במחשבתו איזו פעמים, ובמילא ישתתקו טענות היצר.

בעת רצון אזכירו על הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"ם זי"ע להצטרך לו, ואשר בסגנון כ"ק מו"ח אדמו"ר, זאלסטם האבען א געזונטען זומער און א גוטען תמיד, ולבשו"ט בכל אותם הענינים אודותם כתוב.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכ"א

יא.

"כשישנה ישות היא מהחמץ שבאדם ולא ח"ו מלימוד תורת דא"ח"

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאבי החתן, מי"ד טבת תשי"כ
בו מברכו לרגל יום הולדתו ב"ח טבת, ומעוררו לישראל בתפקידו כא' מ"קני המנורה" בתורת החסידות,
שבישיבת תומכי תמימים אשר במאנטרעאל

גורארי - מאנטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ד טבת תש"כ
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום

הולדת שלו,

בודאי ינהג במנהג אנ"ש בזמן
האחרון ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שתהי'
שנה הצלחה אצלו בלימוד התורה וקיום המצות
בהידור.

בברכה לתלמוד תורה ביראה שמים
ואין אנוחה היצת
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א.ק.וו.י
מזכיר

מובן וגם פשוט, שעליו להמשיך, בקני
המנורה", כי כשישנה ישות, היא מהחמץ שבאדם,
ולא ח"ו מלימוד תורת דא"ח.

יב.

"גם הם יקחו חלק בהשקו"ט ולא רק בתור שומעים"

מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאבי החתן, מכ"א טבת תשכ"א

גו"א=מאנטר עאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כא' טבת תשכ"א
ברוקלין

האברך יצחק מאיר שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מה"י טבת
עם המצורף אליו.

ומובן שנעמלה לי הידיעה אשר ביקרו אצל
רב ודברו בעניני תורה, ובטח תהיי' ז"ל רק שתחלה
וימשיכו בזה ובהוספה, ועיקר ההוספה-שגם הם יקחו
חלק בשקו"ט ולא רק בתור שומעים זק"ל, ואין לך
דבר העומד בפני הרצון.

בעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מתאים
לתוכן כתבו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

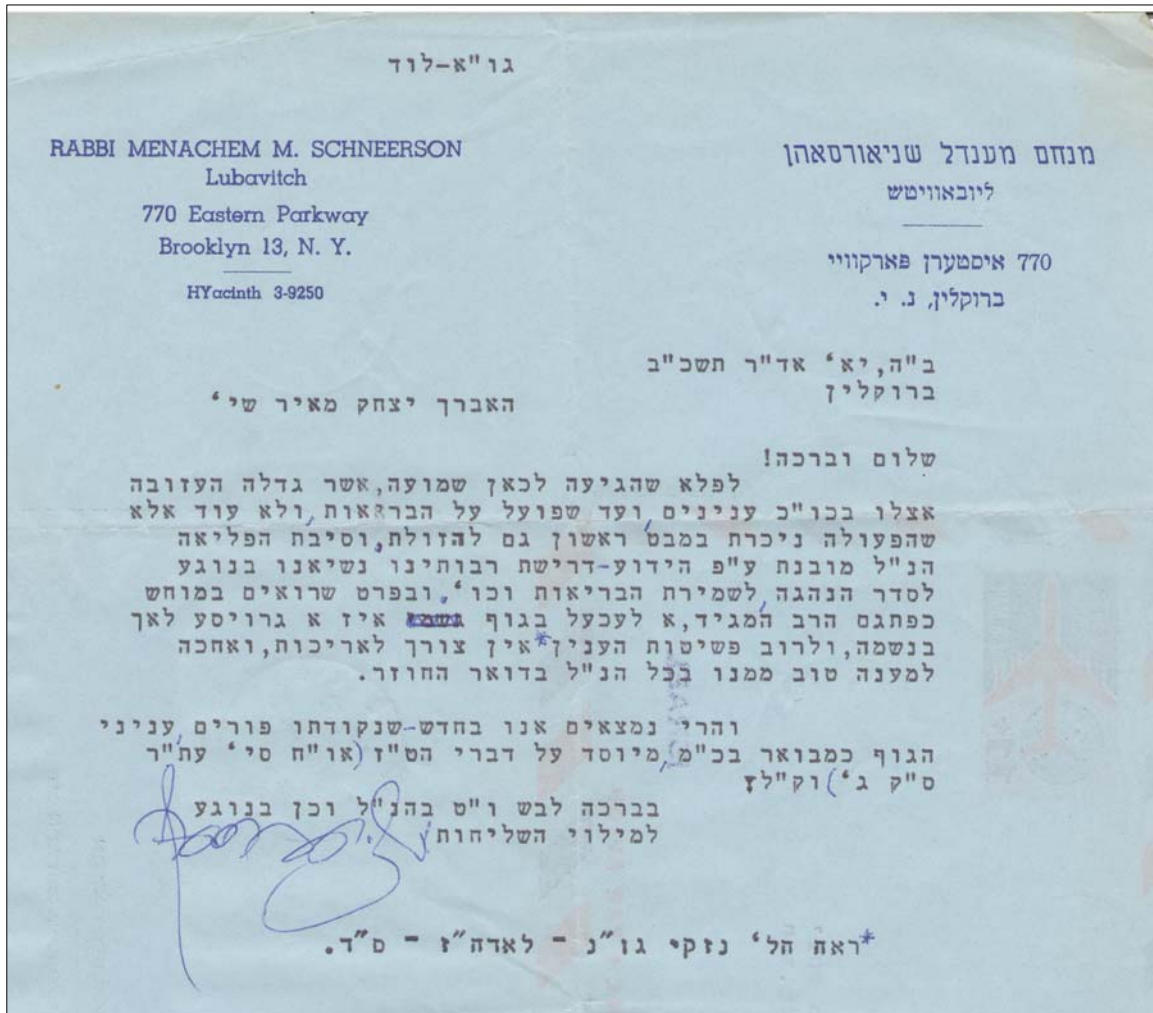
בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר
י.א.ס.א.
102

יג.

"לפלא שהגיעה לכאן שמועה, אשר גדלה העזובה אצלו, ועד שפועל על הבריאות"

מכתב שקיבל אבי החתן, מיי"א אד"ר תשכ"ב,
בעת שליחותו לישיבת תומכי תמימים בלוד, למשך שנת תשכ"ב

יד.

"נעם לי לקרות אשר מדריכה את בנות ישראל, ובודאי ההדרכה היא ברוח חב"די"

מכתב שקבלה אם החתן, מרת חנה רבקה גוראריי [אז אלטיין], מדי' חשון תשכ"ג.
אם החתן עדיין לא התחתנה אז, וגרה בבראנקס, בבית הורי, הרה"ג וכו' ר' מרדכי דוב וזוגתו אלטיין שיחיו
לאורך ימים ושנים טובות.

אלטיין-בראנקס

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מוחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ד' מ"ח תשכ"ג
ברוקלין

חנה רבקה תחי'

ברכה ושלום!
מאשר הנני קבלה מסתבה מג' חשון,

ונעם לי לקרות בו, אשר מדריכה את בנות ישראל,
שכל אחת מהן = בלי הבדל חוג = נקראת בת שרה רבקה רחל ולאה
ובודאי ההדרכה היא ברוח חב"ד"י, ז.א. בחיות ובמסירה ונתינה
שאז הרי זה דברים היוצאים מן הלב ונכנסים ללב השומע
ופועלים פעולתם.

וגודל השכר על זה-הרי מבואר ~~א~~ בדברי רבנו
הזקן בספרו תורה אור, אשר על ידי פעולת הצדקה (גם צדקה
רוחנית בכלל, כמובן) נעשים מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה,
נוסף על דברי חכמינו במשנתם, כל המקיים נפש אחת מישראל
כאילו קיים עולם מלא,

ויהי רצון שתבשר טוב בענייני הפרטים וגם
בפעולות לטובת הזולת.
בברכה להצלחה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

טו.

מכתב לקראת החתונה

המכתב שקיבלו הורי החתן לרגל חתונתם, ביום י"א אדר תשכ"ד

גורארי' - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א אדר חשכ"ד
ברוקלין

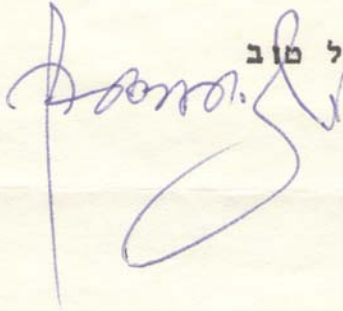
האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
ח"ב יצחק מאיר שי'
וב"ג חי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן
חתונתם בשעה טובה ומוצלחת,

הנני בזה להביע ברכתי ברכה
מזל טוב מזל טוב ושחתי' בשעה טובה ומוצלחת
ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי
החורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבחורה
זוהי חורה החסידות.

בברכה מזל טוב
מזל טוב

”תו”ת דמונטרעאל – היחידה המודיעה ולא לה נתכוונו”

מאז שהתחיל אבי החתן לשמש כמשפיע בשיבת תומכי תמימים במאנטרעאל קנדה, הי' כותב בתדירות גבוהה דו"חות מהנעשה בשיבה, וממצב הבחורים בלימוד ובעבודת ה'. בש"פ חוקת בלק תשכ"ט דיבר כ"ק אדמו"ר אודות זה שהנהלות הישיבות אינם כותבים אליו על הבחורים החוזרים דפי גמרא ומאמרי דא"ח בע"פ. בהמשך לזה כתב אבי החתן אל כ"ק אדמו"ר, שהרי מנהגו לבשר לכ"ק אדמו"ר על מצב הבחורים בלימוד, ובתוך הדברים הי' תמיד גם הדגשה על ריבוי חזרת דא"ח בע"פ והצלחתם בזה, ושאל שכנראה כ"ק אדמו"ר אינו שבע רצון מזה, שהרי דיבר ש"אין כותבים אליו" וכו', ולכן שואל איך הוא יכול להשתפר בזה, ע"פ דברי כ"ק אדמו"ר בהתועדות. בהמשך לזה, קיבל מכתב מכ"ק אדמו"ר מ"מחרת ימי הגאולה, יב – יג תמוז תשכ"ט" שבתחילתו הוסיף בכתי"ק: ”תו”ת דמונטרעאל – היחידה המודיעה ולא לה נתכוונו. וד”ל.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, מחרת ימי הגאולה,
יב-יג תמוז, ה'תשכ"ט.
ברוקלין, נ. י.

הרת"ח א"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
מו"ה יצחק מאיר ש"י

שלום וברכה!
מכתבו מאז נחקבל (אולי ברויארעל) - הא"ב הווייזע זיה איז אפגעהן זיך.
בכואנו מימי גאולה כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר היא גם
גאולה כאו"א מאתנו, בחוככי כלל ישראל,

הנה - כל גאולה ענינה וחוכנה שבאה היא אחר מאסר וגלות. עוד
יתרה מזה - באה מתוך מאסר וגלות וכלשון חז"ל בזה ובכיוצא בזה: מתוך
אפילה אורה. ואחז"ל כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. ועוד בה שלישי' והיא
העולה על כולנה - שהחשך עצמו נהפך לאור ובסגנון חז"ל: גם זו לטובה.
ופירשו רבוהינו נשיאינו אשר כך הוא סדר ההנהגה חסד דין רחמים,
ולזאת אחר ענין ומאורע של דין מתעוררת מדה הרחמים שהיא גדולה ממדה
החסד שבהחלה כנודע שהיא מדה של יעקב נחלה בלי מצרים.
ויהי רצון אשר מתוך הרחבה בגשם וברוח גם יחד יתבונן כאו"א איך
אשר כל נברא מוגבל הוא ונשמתו, אשר היא חלק אלוהה ממעל ממש, נמצאת
במאסר גוף בשר ודם ובבחי' גלות בו וכו', אשר לכן ישים כל מגמתו וחפצו
להוציאה ולהעלותה מגלות זה - ע"י תשובה ומע"ט,
ולא ישמע ליצרו כלל ואדרבא ירגיז יצ"ט על יצה"ר ויכוף אח יצרו
ועד אשר יגיע לעבודת הוי"ו ולאחבתו בכל לבבך בשני יצריך.
וכד אהפטיא סט"א ואתהפכא חשוכא לנהורא - מסמך גאולה לגאולה, גאולת
נפשו לגאולת הכלל,
שמקרבים את הגאולה הכללית האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, אשר אז
לילה כיום יאיר והוי"ו יהי' לך לאור עולם.

בברכה!

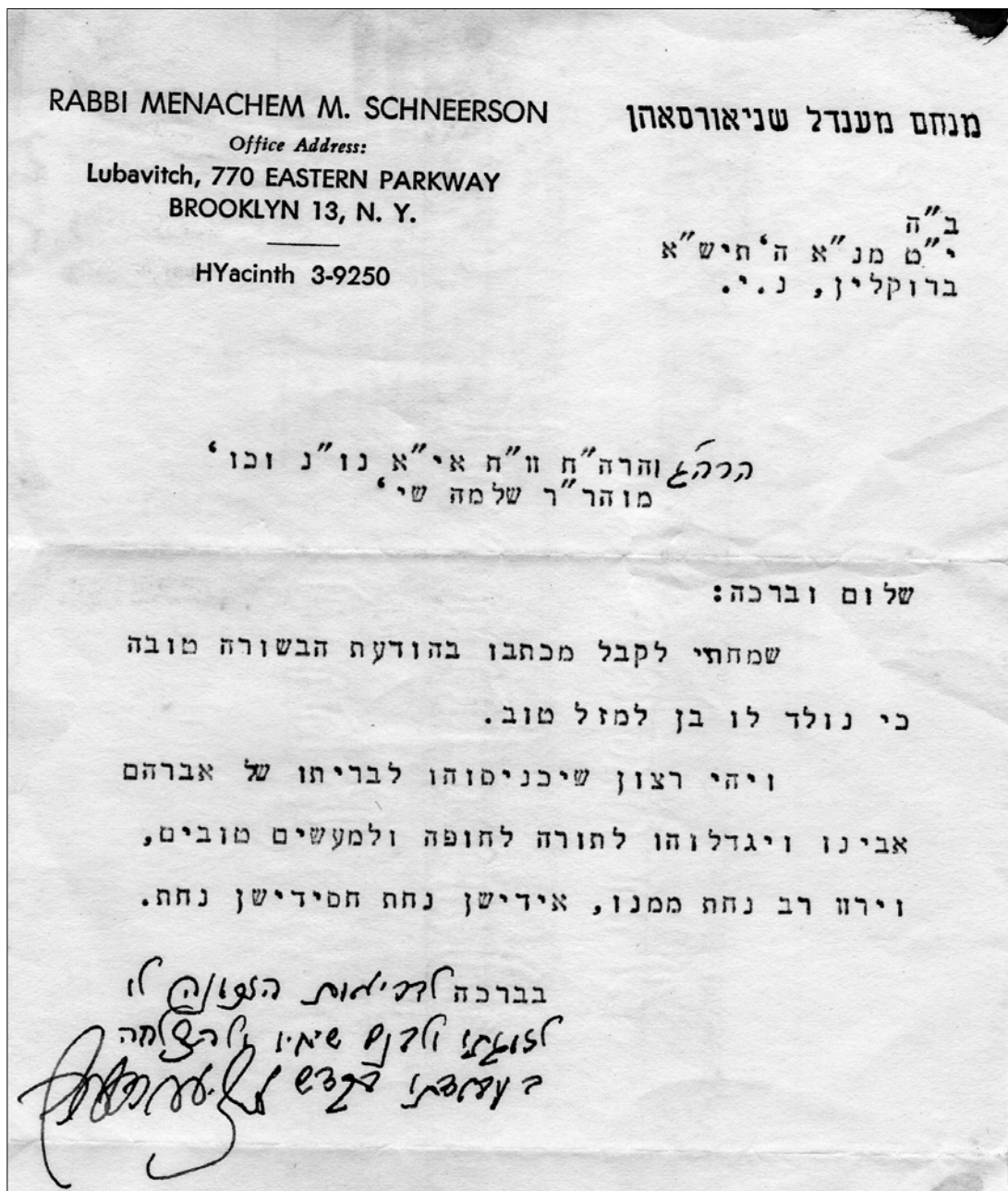
היא גם ישראל: וכלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת י"ב תמוז הראשונה
(נדפס בסה"מ הש"ח ע' 263): לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם
אם כל מחבבי תורהנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה. מתוך
אפילה אורה: מדרש ההלים כב, ז. יל"ש עקב רמז תתנב. יל"ש ירמי' רמז שיא.
ואחז"ל... עביד: ברכות ס, ב. טושו"ע או"ח סו"ס רל. לטב עביד... זו לטובה:
ההילוק נה" בארוכה במ"א (לקו"ש כרך ב' ע' 393 ואילך). החשך עצמו נהפך
לאור: ע"ד הצחות אולי אפ"ל שלכן ברשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) כז, א
בהביאו מרז"ל מתוך אפילה אורה - לא ציינו למדרש ההלים (שמסך נלקט ליל"ש)
וגם לא ליל"ש הקודמו (פ' עקב), כ"א לירמי' - דכולי חורבנא (ב"ב יד, ב)
ולכן נקרא שמו ירמי' (קה"ר בהלתו) והי' ירמי' ירום י' יל"ש ירמי' רמז
רנז) ולמעליחות. ובסגנון - לטובה: העניית כא, א. ופירשו רבוהינו נשיאינו:
אדה"ז (ס' המצות להצ"צ קיד, ב), אדהאמ"צ (ס' מאה שערים יד, ב) ואדמו"ר
הצ"צ (סס יח, ב. רשימותיו לתהלים ע' צד). - ויש להעיר ממדרש ההלים (סס).
בהמשך להנ"ל): מתוך צרה רווחה ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע. וידועה תורת
הבעש"ט ע"ד שהצרה עצמה נעשה צנה (ד"ה הוי כי גדול. ס' המאמרים אידיש).
רחמים... מדתו של יעקב: רחמים דא יעקב (ז"ה חוקת נ, ד). וראה ב"ר (פע"ח, ח)
רחמן שבאבות. יעקב... מצרים: שבת קיח, טע"א. חלק... ממש: תניא רפ"ב. ולהעיר
מהגהות הצ"צ (בס' קיצורים והערות (עב-עג)): ממעל ע"ק כו'. נמצאת... יצרנו:
ראה תניא פל"א, פכ"ט. ירגיז יצ"ט: ברכות ה, רע"א. ולהעיר ממאמר אדה"ז
בזה (לקו"ד ח"ג ע' הקדו). בכל... יצרנו: ברכות נד, א. נת' לקו"ח חוקת נח, ד.
בשני יצרנו: הכלית השלימות בזה ראה ירוש' סוף ברכות: אברהם אבינו כו'.
וכד אהפטיא... הכלל: תניא פל"ו. אגה"ק ס"ד. לילה כיום יאיר: תהלים קלט, יב.
והוי... עולם: ישע"י ס, יט. וראה ליל"ש תצוה רמז טעה. תניא פל"ו. רשימות
הצ"צ לישיע"י סס משל"ח מס' פסחים (מצה עשירה ד"ב. קצו א) ועוד. ובש"ה
סס: יחרון האור מתוך החושך כו' וענין עוה"ז עשיית התשובה מכת הגליות
כו' ואח"כ משיח כו' תכלית בראשית ברא ויאמר אלקים יהי אור.
נ.ב. ז'ע נחקבל מכתבו סכ"א תמוז.

יז.

"וירוו רוב נחת ממנו, אידישן נחת חסידישן נחת"

מכתב כ"ק אדמו"ר לזקן הכלה, הרה"ח וכו' ר' שלמה מטוסוב ע"ה, מי"ט מני"א תיש"א, בו מברכו לרגל הולדת אבי הכלה, הרה"ח וכו', ר' יוסף יצחק מטוסוב שי'.

יש לציין שמכתב זה אינו כנוסח הרגיל ששלח כ"ק אדמו"ר ללידת בנים, אלא נוסח מיוחד.

בתוארי הנמען, הוסיף כ"ק אדמו"ר בכת"ק: הרה"ג ו

ולפני החתימה הוסיף בכת"ק: לבריאות הנכונה לו לזוגתו ולבנם שיחיו ולהצלחה בעבודתו בקודש

י.ח.

"אף הן היו באותו הנס, נשי ובנות ישראל"

מכתב כ"ק אדמו"ר לאם הכלה, הרבנית אסתר הדסה שתי' מטוסוב [אז אזימוב], מימי חנוכה תשכ"ט
יש לציין שמהמכתב נראה, שענין פרסומי ניסא והאור של חנוכה קשור גם עם פעולות לנשים.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי חנוכה, ה'תשכ"ט
ברוקלין, נ. י.

אסתר הדסה תחי'

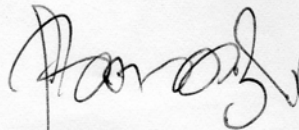
ברכה ושלוש!

מאשר הנני קבלת מכתבה, ויהי רצון שתבשר טוב בתוכנו,

והרי הימים ימי חנוכה, זמן נסים וישועות בגשמיות
וברוחניות, ימים טובים בהלל והודאה.

ובסגנון חז"ל: אף הן היו באותו הנס, נשי ובנות ישראל.

והרי בודאי אשר הציווי לזכור פרשת ימים אלו הוא כדי
שכל אחד ואחת, מחאים למעמדו ומצבו ומחאים להענינים דימי
זכרון אלו, יתעורר ויתחזק בפעולות מסוג אלו שהיו בימים ההם
בזמן הזה, ולהוסיף בהן - הלוך והוסיף ואור.

בברכה

נ.ב.

נחעכב המשלוח ובנתים נתקבל מכתבה מנר ח' דחנוכה והמצו"ב.

ות"ח.

י.ט.

”הצלחה בהשליחות וכו”

מכתב כ”ק אדמו”ר לתלמידים השלוחים בישיבת תו”ת בברינווא צרפת, וביניהם אבי הכלה, מר”ח שבט תש”ל

<p>RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON Lubavitch 770 Eastern Parkway Brooklyn 13, N. Y. HYacinth 3-9250</p>	<p>נחם מנרל שניאורסאהן ליובאוויטש 770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ.י.</p>
<p>ב"ה, ר"ח שבט ה'תש"ל, ברוקלין, נ.י.</p>	
<p>האברכים אברהם ברוך שי' פעוונזנער יוסף יצחק הלוי שי' הורוויץ יוסף יצחק הלוי שי' לאקובסקי יוסף יצחק שי' מסוסוב יצחק שי' גולדברג שמואל הלוי' הורוויץ</p> <p>שלום וברכה! בעמדנו בעשתי עשר חדש באחד לחודש, אשר בעשירי בו הוא יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר,</p>	
<p>יום זכרון הוא (זמן כפרה וחשועה נפשם מיד שונא) להזכיר כאו"א אח עצמו ואח כל סביבתו את נקודת עמלו (של בעל ההילולא) שעמלה נפשו בחיינו חיותו בעלמא דין - מסירת נפש על הפצת היהדות, תורת אמת ותורת חיים ומצותי' עליהן נאמר וחי בהם - מבלי להתפעל ואפילו לא להתרשם מכל מונע ומעכב, אויב ושונא, זכרון ע"מ שיבוא בפועל ובמעשה שהוא העיקר, ללכת בדרך זו אשר הורנו וסלל לפנינו - להפיץ התוהמ"צ חדורים אהבה השם ויראת השם ובאופן דמוסיף והולך.</p>	
<p>וחוקף מיוחד לתקופה יום ההילולא בשנה זו (עשרים שנה להסתלקות) אשר הקביעות היא כמו בשנת ההסתלקות - ביום השבת קדש ואשר קורים בו פ"בא.</p>	
<p>ויה"ר שיהי' הזכרון וההתעוררות שעל ידו והבפועל שלאח"ז - ברי קיימא ויפעלו פעולתם במשך כל השנה כולה, ותהא השנה שנת אורה, שנת ברכה, שנת תורה ושנת גאולה - בגאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו ומביאא משיח לתחיית המתים והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם.</p>	
<p><i>בברכת רבינו הגאון וכו' (Handwritten signature)</i></p>	
<p>ב"ח: (ולא תחלת החודש, כי) הוא ביחס לכל ימי החודש כמו ראש לאיברים, שחיותם כלול מחחלה בראש והראש - מנהיגם (מאמרי ר"ה חס"א ועוד - לבעל ההילולא. לקו"ת דברים נה, ג. עט"ר בתחלתו). <u>בעשתי. לחודש: דברים א, ג.</u> ולתעיר מאוה"ת להצ"צ שם עה"פ שלפניו אחד עשר יום. <u>יום ההילולא: בש"ק</u> פ"ב בשעה שמונה בתקן שנת ה'תשי"י. <u>זכרון. שונא:</u> תפלת מוסף ר"ח. ועיין אבודרהם הפ"י. <u>עמלו. בחיינו:</u> לתעיר מטנה' (צט"ב) עה"פ נפש עמל עמלה לו ועה"פ אדם לעמל יולד. ד"ה אר"א אדם לעמל יולד, תרפ"ט. <u>שעמלה נפשו בחיינו:</u> אגה"ק סי' כח. <u>וחי בהם:</u> אחרי יח,ה. עיין רמב"ן שם. אור תורה להה"מ. לקו"ת שה"ש סד"ה לסוסי (הראשון). אוה"ת להצ"צ פ"א אחרי. <u>התהמ"צ חדורים אהבת</u> <u>השם ויראת השם:</u> שאז קיומן אמתית כו' (תניא רפ"ד. קונטרס העבודה סי"ב). וראה פירושו להרמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ב. <u>ותוקף. לתקופת:</u> לתעיר <u>מברכות (נט, ב)</u> <u>בתקופתה כו'.</u> <u>עשרים שנה:</u> לתעיר מירוש' סוטה (פ"א, ה"ח) - בשמשון, שנקרא ע"ש של הקב"ה כו' שמש כו' הוי' (סוטה י, א), כהוב א' אומר כו' שהיו הפלשתים יראים ממנו כו'. וכיון שבכתוב נאמר (לנוסחת הירושלמי - תוד"ה מעבירים שבת נה, ב) וישפוט את ישראל, מובן שזהו העיקר, אלא שהי' אפשרי עי"ז שהיו הפלשתים יראים כו'. ולהעיר מלקו"ת במדבר ד"ה מן עשרים. <u>להסתלקות:</u> לביטוי <u>הסתלקות,</u> יש להעיר מהמאמר שניתן ליום ההסתלקות (ד"ה באתי לגני פ"א), דמפרש מש"כ בזהר כד אתכפיא סט"א <u>אסתלק</u> יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, דהיינו <u>שנמשך</u> יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין (אלא שהגילוי הוא בבחינת רוממות). <u>פ"בא:</u> אל פרעה לתעיר מזח"ב (לד, א) אדרין בחר אדרין כו' ופי' (בה"ה בא, העת"ר) שזהו לשבור עצמות קליפת פרעה וזהו בכחו של משה דוקא, ואני הכבדתי גו' נעשה עי"ז <u>ואכבדה</u> בפרעה גו'. ולהעיר מתורה הבעש"ט עה"פ כי תראה חמור שונאן רובץ גו' (היום יום ע' כג), המשך זאת חנוכת המדבח, תר"ם בתחלתו. - השיכות להסתלקות בפרט מובן מל"ת להאריז"ל תהלים (פד, ז). <u>לתחיית המתים:</u> שכמה זמנים בזה וצדיקים גמורים יקומון כו' (זח"א קמ, א). וראה תוד"ה אחד פסחים (קיד, ב) דכשיבנה המקדש משה ואהרן יהא עמנו (וראה ג"כ יומא ה, ב). וברמב"ם הל' מלכים ספ"א פס"ד דבנין ביהמ"ק קודם לקיבוץ גליות. <u>הקיצו.</u> <u>עפר:</u> כי טל אורות טלך גו' ישעי' (כו, יט). וראה כתובות (קיא, ב) כל המשמש באור תורה אור תורה מחייהו. נ.ב. מכתבם נחקבל והפ"נ שבו יקרא עה"צ הק"ו.</p>	

לפני חתי"ק הוסיף כ"ק אדמו"ר בכתי"ק: הצלחה בהשליחות וכו'

כ.

"הצלחה רבה בהפצת המעיינות"

מכתב כ"ק אדמו"ר לתלמידים השלוחים בישיבת תו"ת בברינווא צרפת, וביניהם אבי הכלה,
מב' דחנוכה תשל"ב

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

חננו מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, יום ג' בשבת,
ב' דחנוכה,
ה'תשל"ב, ברוקלין, נ.י.

האברכים
יוסף יצחק הלוי הורוויץ
יוסף יצחק מטוסוב
יוסף יצחק הלוי לבקובסקי
אברהם ברוך פעוונזנער
יצחק גולדברג
שמואל הלוי הורביץ
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!
מאשר הנני קבלה המכתב ⁰¹⁷ מאז.
במלאות שבעה ימים מיום י"ט כסלו יש להעיר:
קביעות שנה זו -
בנוגע ליום בשורה הוא יום י"ט כסלו, זכרון לי"ט כסלו דגאולה אדמו"ר
הזקן (בשנה הקנ"ט) -
מיוחדת בזה שהוא יום שהוכפל בו כי טוב,
אחד הציונים-שבחים דזמן גאולה אדמו"ר הזקן וכלשונו במכתבו מברך גאולתו:
יום אשר עשה ה' לנו יום י"ט כסלו יום ג' שהוכפל בו כי טוב יום הילולא רבא
דרבינו הקדוש נ"ע.
כמה ענינים בכפילת הטוב - מחחיל ממחז"ל טוב לשמים וטוב לבריות, תורה
(לקח טוב) ומצות (מעשים טובים וכללותם - מצות הצדקה), ובל"א אדמו"ר הזקן
מהאריז"ל שיש ב' מיני נשמות בישראל נשמות ח"ח העוסקים בתורה כל ימיהם ונשמות
בעלי מצות העוסקים בצדקה וגמ"ח.
וככל הענינים בקודש - כל אחד מהנ"ל כלול מחברו. ולדוגמא: תורה - ת"ת
לרבים; צדקה וגמ"ח - כמעשה אבות, גמ"ח דאברהם אשר נטע אשל וכל עובר ושם
אכלו ושתו כו' אמר להם כו' משל אלקי עולם אכלתם הודו ושבתו וברכו למי שאמר
והי' העולם.
והמעשה עיקר, אשר (גם) הקביעות דיום זכאי - י"ט כסלו - דשנה זו (כמו -
דשנה הגאולה) ביום שהוכפל בו כי טוב,
תעורר את כל אחד ואחת וביתר שאת וביתר עז לעשי' כפולה ומכופלת: ת"ת
ות"ת דרבים, גמ"ח וגמ"ח בגשם וברוח גם יחד,
מיוסדים וחדורים אהבת השם (שהיא מיסודי התורה ושרשה ומקור לכל רמ"ח
מ"ע) ואהבת ישראל (שקיומה זהו כל התורה כולה ואידך פירושא הוא כו'),
עשי' כדבעי לי' למיעבד ועוד יותר - עשיית מהדרין, ועוד יותר - מהדרין
מן המהדרין,
וכהוראת ימי חנוכה - דמנהג הפשוט במצות היום - הדלקת נרות חנוכה הוא
כמהדרין מן המהדרין.

בברכת *הצדקה והצניעות והתפילה*

בשבת. דחנוכה: להעיר מזבחים (צ, סע"ב): הדייר ומקודש כו'. ב' דחנוכה:
התחלת היכרא דמהדרין מן המהדרין (שבת כא, ב). במלאות שבעת ימים: ראה שו"ת

בתחילת המכ"י הוסיף כ"ק אדמו"ר בכת"ק את התיבה: דו"ח
לפני חתי"ק הוסיף כ"ק אדמו"ר בכת"ק: הצלחה רבה בהפצת המעיינות והיהדות בכלל

כא.

מכתב לקראת החתונה

מכתב כ"ק אדמו"ר להורי הכלה לרגל חתונתם

מטוסוב-

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, טו' מנ"א חשל"ג
ברוקלין, נ. י.

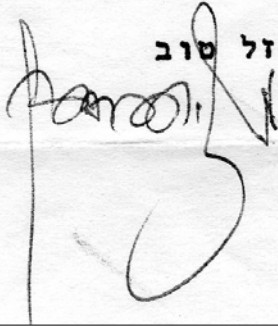
האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' יוסף יצחק שי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום אדר"ח אלול הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב
מזל טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי
חורת החסידות.

בברכת מזל טוב
מזל טוב

כב.

”הצלחה רבה בעבודת הקודש”

מכתב כ”ק אדמו”ר להורי הכלה מעש”ק וחנוכה תשל”ו,
כאשר כבר זכו לנסוע בשליחות כ”ק אדמו”ר לטולוז, צרפת

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מחנך מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב”ה, עש”ק וחנוכה,
כד כסלו, ה’תשל”ו
ברוקלין, נ.י.

הרה”ח אי”א נו”נ עוסק בצ”צ כו’
מו”ה יוסף יצחק שי’

שלום וברכה!

המכתב נתקבל (והמצו”ב),

בעמדנו בערב שבת קדש וערב חנוכה, הרי הזמ”ג להתבונן בחוכן שני
הענינים דשבת וחנוכה וצירופם והתאחדותם וע”מ ללמוד מזה הוראה בנוגע
למעשה, אשר המעשה הוא העיקר,

הוראה לימים אלה ולכל השנה כולה, ובפרט שזכירת יום השבת צ”ל בכל יום,
ומעין זה אמחז”ל בנרות חנוכה ”שהם לעולם כו’ וכן ברכת כהנים כו’ נוהגת
לעולם” – והרי ברכת כהנים ענינה ופעולתה שכל השנה כולה: יברכך הוי”ג
וישם לך שלום.

מובן ג”כ שהצירוף והאיחוד מודגש ביותר באותם הענינים שהם נמצאים הן
בשבת והן בחנוכה, ולכן גם ההוראות הנ”ל מודגשות ביותר בהם,
וענין כזה ה”ה – נר מצוה דשבת ונר מצוה דחנוכה,
ובזה שלשה דברים והוראות: כל אחד מהם בפ”ע, והשלישי – צירופם ואיחודם.
כמו בכל עניני התורה ומצותי’ – כמה פרטים ופנים והוראות בנרות הללו,
ומהם:

נר שבת ענינו – שלום בית (שלא יכשל בעץ או באבן), נר חנוכה – להראות
ולגלות הנס, צירופם – שלום ביתו (ע”י נר שבת) קודם ועדיף מנר חנוכה.

ומההוראות בזה בעבודת האדם לקונו מדי יום ביומו:

שלא יכשל, חלק העבודה בסור מרע – הוא ע”י שמאיר ביתו (חייו) בנר מצות
אלקינו מלך העולם, קבלת עול מלכותו, ולא שסומך על שכלו והבנתו, נר שבת,
ש”ביתו” מואר (ובקביעות הוא בנפשו) באמונת חידוש העולם, שהוא חבל המושכת כל
יסודי הדת, ובמילא מובן שהוא מחדשו מאין ליש בכל יום תמיד,

להראות ולגלות הנס – שמצאו פך אחד של שמן טהור ולא הי’ בו אלא כדי להדליק
יום אחד ונתנוהו במנורת המקדש והדליקו ממנו שמונה ימים עד שהשיגו שמן טהור,
חלק העבודה בעשה טוב – קיום מצוה בדבר טהור ומותר ומדליק ומאיר והולך –
למעלה מהגבלות הטבע, ועשייתו באופן דחנוכה ביה-מקדש (פנימית לב כל אחד ואחת
מבני”ג, גוי קדוש) מחדש – ועד ששיג עוד דבר שידליקו ויאירו וכו’.

וזה כל האדם: את האלקים ירא (מצות לא תעשה – סור מרע) ואת מצותיו שמור
(מצות עשה – עשה טוב).

וכאשר שתי פעולות לפניו – שלום ביתו שלא יכשל קודם, וכסדר הכתוב: סור
מרע ועשה טוב.

וכמו שהי’ ג”כ בימים ההם בזמן הזה, בימי מתתיהו ובניו שפינו את היכלך
וטהרו את מקדשך ו(אח”כ) הדליקו נרות כחצרות קדשך.

ויהי’ שיעשה כאו”א, בתוככי כבני”ג, בכהנ”ל ובאופן דמוסיף והולך ואור
מיום ליום,

ויפעול אלקים ישועות בקרב הארץ,

ונזכה בקרוב ממש לראות בחנוכת בית המקדש השלישי ע"י משיח צדקנו.

בברכה
אברהם רבה, קצנתר וזאנר
[Handwritten signature]

כ"ד כסלו: ראה חגי ב, יח. שם כא ואילך. ללמוד מזה הוראה: ובפרט ע"פ מאמר
הבעש"ט דכל מה שהאדם רואה ושומע הוא הוראה מלמעלה בענין עבודתו בסוד מרע
ועשה טוב (סד"ה שובה, הש"ה). שזכירת. יום: שו"ע אדה"ז חאו"ח ס"ס ס"ד
(מרמב"ן שמות כ, ח (ובראב"ע שם) ממכילתא שם). אמחז"ל. לעולם: תחומא ובמדב"ר
ר"פ בהעלתך (כפי"ה הרמב"ן ב"פ בהעלתך שם). - עוד צד השווה בחנוכה וברכת כהנים
- ראה לקוטי לוי יצחק אגרות ע"י ריזו. בנרות חנוכה שהם לעולם: עפ"ז, שפעולתם
נמשכת בכל יום - יומתק איך שזהו גדולה מקרבנות (במחז"ל שם) אף שקרבנות הם בכל
יום. ברכת כהנים. כולה: להעיר שהיא מ"ע מה"ת. בכל יום (שו"ע אדה"ז חאו"ח ר"ס
קכ"ח - רמב"ם לפני הל"ה תפלה). יברכך. שלום: נשא ו, כד-כו. נר. שלום בית: שו"ע
ועיין תו"א ב"י כי אתה נרי (מא, ב). אוה"ת שם (שכו, א). נר. שלום בית: שו"ע
אדה"ז (חאו"ח ר"ס רס"ג), ויש בזה שייכות לעונג שבת (שם, אבל לא הביאו בר"ס
רמ"ב (וי"ל הטעם - עפמש"כ בס"ב - כי הוא רק גורם לשלימות העונג דאכו"ש), וכ"מ
בתוד"ג הדלקת (שבת כה, ב), משא"כ להרמב"ם (הל"ה שבת רפ"ה) ה"ז בכלל עונג שבת
(ואפ"ל דשייך לאכו"ש - שהרי קאי שם ב"אפילו אין לו מה יאכל") ולכבוד שבת
(שם פ"ל ה"ה (משבת קיט, ב) - אבל אדה"ז (שם ר"ס רס"ב. וכ"ה בשו"ע הב"י)
השמיט נר דלוק ממרז"ל זה בכבוד שבת - ודוחק גדול לומר שסומך על ההמשך בסי'
שלאחריו ובפרט בריש ס"ו שם שצ"ל "מדליקו לכבוד שבת". וברש"י ד"ה חובה (שבת
כה, ב) משמע דזהו רק גורם בכבוד (חשיבות) הסעודה. ולהעיר מהגירסא בירושלמי
פ"ה הוראה הובאה בהגמ"י (הל"ה שבת רפ"ה) לברך: להדליק נר לכבוד יו"ט (שבת).
ואכ"מ. שלא. באבן: שו"ע אדה"ז שם. להראות ולגלות הנס: רמב"ם הל"ה חנוכה פ"ג
ה"ג (צפ"ג - להרגצובי - שם). וראה שם פ"ד הי"ב. שלום. קודם: רמב"ם שם ספ"ד
(מש"ס שבת כג, ב). ולהעיר שברמב"ם הובא זה (ואפילו הא דנר שבת וקידושו - נר
קודם) רק בהל"ה חנוכה, אבל בשו"ע (הב"י, משא"כ דאדה"ז) הובא גם בהל"ה שבת (סרס"ג
ס"ג). נר שבת) קודם: הטעם ע"פ פנימיות התורה - ראה פ"ח ש' החנוכה פ"ד. ומשין
שם: וגם לכך ראוי להדליק ע"ש נ"ח קודם שידליק נר שבת כו". קבלת עול מלכותו:
ראה ברכות פ"ב, מ"ב. עשרת ראש ד"ה תקעו (נג, א ואילך). נר שבת. העולם: ראה
זח"א (מח, ב) דע"י נר שבת יסגון שלמא בארעא. ובקביעות. הדת: חינוך מצוה לב.
ולהעיר מפרשי הרמב"ם סוף הל"ה שבת. ובמילא מובן: תניא ח"ב בתחלתו. המשך מים
רבים - חר"ו פכ"ג ואילך. שמצאו. שהשיגו שמן טהור: הר"נ מדובראונזע - נדפס
בהוספות לשו"ע אדה"ז-סתרע"א ס"ב (מש"ס ופורסקים - כנסמן שם). קיום. למותר: ראה
תניא רפ"ז. באופן דחנוכת: שהנא ע"י מתנות רבות שנותנים ולא דבר ההווה תמיד
(לקו"ת ס"פ נשא. תו"א סד"ה בכ"ה בכסלו). וצע"ק מסד"ה ויגש חרס"ו. בית. מבנ"י:
כדרז"ל עה"פ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוך כאו"א (של"ה ש' האזניות אות ל.
מסכת תענית רד"ה מענין העבודה. פ"ה תרומה חלק תו"א - שכה, ב. שכו, א. - ועוד).
ראשית חכמה (שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו). ועד שישגי. ויאיר: ראה רמב"ם הל"ה
דעות פ"ג ה"ב: צריך האדם כו" כולם כו" בלבד. ושם ה"ג: המהלך בדרך זו כו" ועל
ענין זה ציווי חכמים כו". וראה תניא רפ"ז. או"ת להה"מ רד"ה גדולה תשובה.
וזה. שמור: עפמש"נ קהלת בסופו. וכסדר הכתוב: תהלים לד, טו. ולהעיר מלקו"ת
ד"ה מה טובו. וכמו. שפינו כו": וכן הי' בכללות ענין חנוכה שהי' תחלה מלחמה
ואח"כ ה"ס ביום מנוחה (תו"א ס"פ וישב). וי"ל שבפרט - גם בנס השמן עצמו הי'
ג"כ עד"ז - שמצאו פך השמן שלא טמאוהו עכו"ם, ואח"כ - שהדליקו בו כו" - ראה
ד"ה מאי חנוכה, תש"א. בימים. קדשן: ב"ועל הנסים". ויפעול. הארץ: ע"פ
מש"נ תהלים עד, יב. בחנוכה. צדקנו: ראה רמב"ם הל"ה מלכים ספי"א, ושם
ג"כ הסדר: וילחם כו" יבנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל.

בתחילת המכ' הוסיף כ"ק אדמו"ר בכת"י: וזוג' ת"י. היינו שהמכתב מופנה גם לאם הכלה.

לפני חתי"ק הוסיף כ"ק אדמו"ר בכת"י: להצלחה רבה בעבוה"ק ולבשו"ט

כג.

חי' מושקא שתליט"א

מכתב כ"ק אדמו"ר לאבי הכלה, ובו מברכו לרגל הולדת הכלה שתחי' יש לציין שעל הכלה נכתב "שתליט"א" [כנראה בגלל שנקראה ע"ש הרבנית הצדקנית ע"ה].

מתוסוב - טולוז
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.
בי"ה, כד' תמוז תשמ"ט
ברוקלין, נ. י.

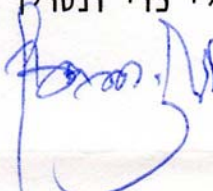
הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצי"צ
מוה' יוסף יצחק שי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולדה להם בת למזל טוב
ונקרא שמה בישראל חי' מושקא שתליט"א
הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם זוג' תי'
לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

-ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרשי"ב) נ"ע, אשר
מנהגנו הוא לאמר גם בלידת בת לתורה ולחופה
ולמעשים טובים, ע"פ מרז"ל (ברכות יז' א) נשים
במאי זכ"יין באקרו"י כו' באתנו"י כו' ונטרין כו'.

בברכת מזל טוב

שער כתבי יד קודש

א.

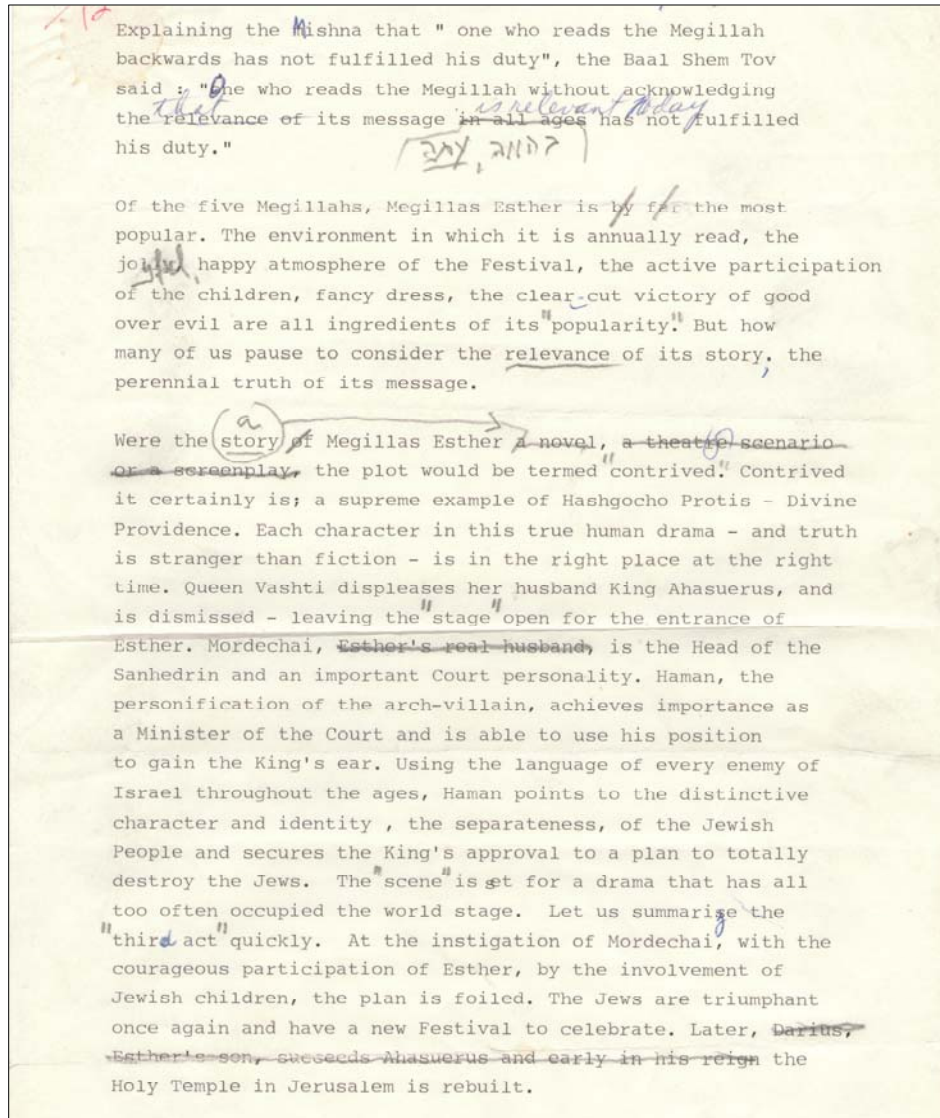
הקורא את המגילה למפרע לא יצא

זקנת החתן הרבנית רחל דוואשא אלטיין שתחי' לאורך ימים ושנים טובות זכתה לערוך במשך שנים רבות את חלק האנגלי ממכתב עת "די אידישע היים" היו"ל כל חודשיים ע"י ינשי חב"ד בניו יורק.

עד קיץ תנש"א הי' כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מגיה בעצמו את כל החומר שהכינה עבור חלק האנגלי. [את החלק באידית הי' מגיה המזכיר הרה"ח ר' חיים מרדכי אייזיק ע"ה חדקוב].

בסיון תנש"א כתב כ"ק אדמו"ר על עלי ההגהה: **אין הזמ"ג כלל להגיה ואסמוך על הגהתה וה' יצליחם**

להלן כמה מעלי הגהה עם הגהות כ"ק אדמו"ר עליהם [רק חלק מההגהות פוענחו]:

על מה שהי' כתוב בכתבה שהבעש"ט אמר שמי שקורא את המגילה בלי להרגיש את הרלוונטיות של המסר שלה בכל הזמנים לא יצא ידי חובתו, רשם כ"ק אדמו"ר קו מעל המילים "בכל הזמנים" ובמקומם כתב: **בהווה עתה**

בהמשך הי' כתוב, באם הסיפור של מגילת אסתר הי' רומן, תרחיש תיאטרון או תסריט... כ"ק אדמו"ר רשם קו מעל התיבות "רומן", תרחיש תיאטרון או תסריט" ובמקום זה סידר את השורה שיהי' נכתב ככה: **באם מגילת אסתר הי' סיפור...**

ב.

"רוב המכריע דקוראי מכ"ע זה אינם יודעים עדכ"ז"

Humpty Dumpty (Should Have) A Great Fall
(Or at least an Elevation)

When a child first hears of the tragedy of Humpty-Dumpty, the child may react in several ways:

- 1) The child will laugh at the funny sounds.
- 2) The child will cry (Why did he fall? Couldn't a doctor help him?)
- 3) The child will be puzzled (Who was Humpty Dumpty? Was he a person, or an egg? If he was a person, why wasn't he more careful not to fall? If he was an egg, why was he on the wall in the first place, and what did all the King's ~~m~~ horses and men care so much about a broken egg?)

To the thoughtful child, Humpty Dumpty, ^{and his ilk} ~~as well as Jack and Jill and Old Mother Hubbard,~~ are enigmas. The child may assume that since these characters and their stories are introduced right at the onset of ^{his/her} ~~the child's~~ education, they must be important. What is the significance of the mishaps of Jack and Jill? Who was Old Mother Hubbard? Who were her children? Why did she have only a dog? Why was her cupboard empty? Why didn't she have even a bone? What were her children going to eat if she didn't have even a bone for her dog?

As the years pass, Humpty Dumpty does fall into the background. Yet it may leave a bothersome impression on the mind, which might only be relieved by chancing upon a scholarly volume, entitled something like "The Psychological Significance of Nursery Rhymes (Annotated)". Here Humpty Dumpty receives his full due. Humpty Dumpty, it seems, evolved from a political

כאשר ילד שמע לראשונה את הסיפור של חמפטי דמפטי, יגיב בצורה שונה שונה. לפעמים יצחק, לפעמים יבכה, ולפעמים יתחבט. למה? למה לא היה רופא? למה הוא היה על הקיר? למה המלך והסוסים והאנשים לא נאמרו לו? למה לא היה לו כלב? למה לא היה לה משהו לאכול? למה לא היה לה כלב? למה לא היה לה כלב? למה לא היה לה כלב?

in English Literature was introduced to such a person ~~on a~~ ^{as a possible}
~~shiduch~~ ^{match}. His mind was clear, his heart unconfused. He had
learned all his life in Yeshiva. They married, modestly, for
neither had "means", and the young man possessed little other
than his Torah learning. In spite of this he went into business
and "made it in the world"--without the benefit of college, or
of even Humpty Dumpty.

As for the second point: With the emphasis the Rebbe
Shilf" has always placed on chinuch, the importance of even
the proper mobile over an infant's ~~xxxxxx~~ cradle, it goes without
saying that everything a children hear and see leaves an impress-
ion on them. Do you know what "background music" is playing
when your child attends day care, playgroup, kindergarten, etc.?
Take nothing for granted. Assure yourself that your children
receive the best possible chinuch!

There is no such thing as a "meaningless" nursery rhyme.
If it is nonsensical, it fills a child's mind up with nonsense.
Many, however, are ~~xxx~~ violent, foolish, or misleading. That
which enters semi-consciously into the ^{young} mind (or any mind) will
emerge later in actions. "Background music," like hypnosis,
can direct us without our awareness.

Also, these nursery rhymes are usually sung to beautiful
music (records), or accompanied, in books, by beautiful colored
illustrations. This world of nursery rhymes is attractively
and alluringly portrayed. The child may well desire to progress
from nursery rhymes, to fairy tales, to novels, and logically
so. Nursery rhymes are, after all, intended to be the building
blocks of "great English literature," which peaks with Shakes-
peare's Hamlet's deep question, "To be or not to be," and with
Shelley's romantic axiom, "Beauty is truth, truth is beauty,"

to the thoughtful child, humpty dumpty as well as jack and jill : בעמ' הראשון של הכתבה היי כתוב :
and old mother hubbard

כ"ק אדמו"ר מחק את המילים "humpty dumpty as well as jack and jill and old mother hubbard"
ולצד זה כתב : כמדומה שרוב המכריע דקוראי מכ"ע זה אינם יודעים עדכ"ז?

בהמשך הכתבה היי כתוב : "to be or not to be", and with shalley's romantic axiom, "beauty is truth, truth is beauty

כ"ק אדמו"ר כתב ליד שורות אלו : כנ"ל (ע"א)

ספר שמות, ושמות השבטים

30/12 10:00 AM

"What[?] in a Name"

The Significance of the Title of the Second Book of Moses, Shemos

By [unclear]

Because of 3 things they were re- deemed... Because they did not change their names...

*****

The second Book of the Chumash which contains the most important events in the Biblical history of our people is called Names, Shemos.

The question, therefore, arises: "What[?] in a name?" Why are names so important that the Book of Exodus, and Redemption, of the Ten Commandments, and of many other most decisive events in the Bible bears the title Names?

שמות
משה
אשר

And while we are ^{asking} on this, why was the fact that the Jews did not change their Jewish names in Egypt so important, that this was one of the main factors of their deliverance, as our Sages assure us?

Because if you are losing your name you lose your identify. Your name is part of you. Of the very essence of your innermost being.

At the first encounter of ^{Joseph's} Joseph with the Egyptian ruler, the first thing that Pharoah did was to change Joseph's name.

"And Pharoah called Joseph's name Zofnas-Paneach." (Bereshith, 41,45.) However, not once do we find later in the Bible this name; Joseph and everyone else, simply ignored it.

And when a new Pharoah issued his cruel order to kill all the newborn Jewish boys, he first changed the names of the would-be executioners -- ^{of} the midwives. The name of one, Rashi, says, was Yocheved, ^{was} he changed it to Shifrah; the name of the other ^{was} he changed from Miriam to Puah. (Shemos 1,15).

He certainly thought that before they would be able to commit such a crime, that only Germans in our time were able to perpetrate - their personalities should be transformed. And transformed they will be ^{through} changing their names. Because how could good Jewish women named Yocheved or Miriam perform such an

inhuman enormity? So he changed their names.

However, the names which start the second of the Five Books of Moses and which gave the Book its title - Shemos - are more than merely names. They are, as we will later see from the comment of the Midrash, signals of freedom. They are calls to endurance.

Commenting on the first verses of the Book Shemos, the Midrash says that those names signify the deliverance of the Jews from enslavement. But we already know the meaning of the names of the twelve sons of Jacob. They were revealed in the first Book of the Bible, Bresmis, Chapter 29.

However, while at their birth the names given to the sons of Jacob by their mothers expressed their personal feeling, here the Midrash decodes in the same names quite a different significance.

And for good reason. At the time of their birth they were merely a family -- now in Egypt they are a people.

Therefore, Reuben is ~~no more~~ called so because, as his mother Leah said, "The Lord had looked upon my affliction" (Bresmis 29, 31), ^{at his birth} but ^{now symbolizes} as the Midrash says here, "I have surely seen the affliction of ~~my~~ people" (Shemos 3, 7).

Simeon is ~~no more~~ named so "Because the Lord hath heard that I am hated." (29,33) ^{now means} but because "G-d heard their groaning" (Shemos 2,24), and so on, up to Joseph which means here, as the Midrash enlightens us, "because G-d will deliver Israel from the evil regime," as the Prophet Isaia envisioned; "The Lord will set His hand again^{ly} for the second time to recover the remnants of His people." (11,11.)

These names are, therefore, challenges to ^{and} resistance. They sound like clarions ⁱⁿ awakening the slumbering slaves, like trumpets stirring to revolt against mental submission to tyranny.

בכתבה הי' כתוב: "הספר השני בחומש, המכיל בתוכו המאורעות הכי חשובים בהיסטוריה המקראית של עמנו, נקרא: שמות.

הקושיא מתעוררת איפה: "מהו שם?", למה השמות כ"כ חשובים, שהספר על יציאת מצרים והגאולה, עשרת הדברות, ועל עוד הרבה מאורעות חשובים בחומש, נקרא בתואר שמות?", ע"כ.

כ"ק אדמו"ר מחק את התיבות "למה השמות כ"כ חשובים, שהספר על יציאת מצרים והגאולה, עשרת הדברות, ועל עוד הרבה מאורעות חשובים בחומש, נקרא בתואר שמות?", וכתב בצד: ע"ש התחלתו וכמו **ויקרא**

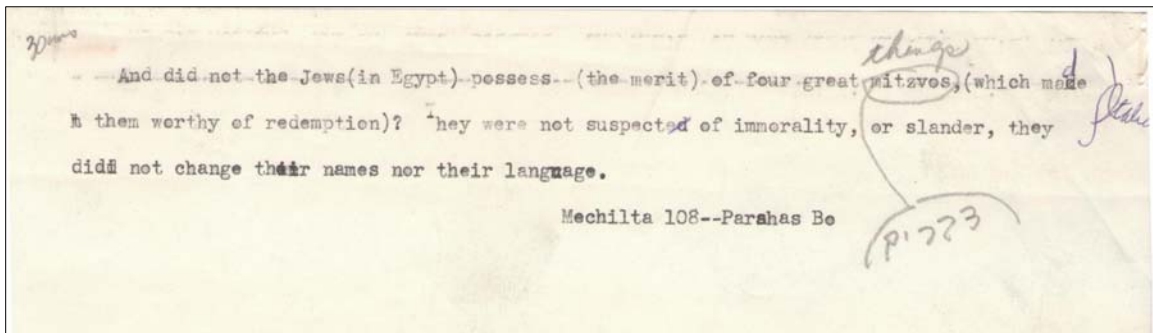
בהמשך הכתבה הובא שבמדרש תחילת פי שמות הובא שטעם קריאת שמות השבטים הוא ע"ש גאולתם. והוסבר בכתבה, שאף שבכתוב נכתב בפירוש הטעם לקריאת שמו השבטים, מ"מ הובאו במדרש טעמים אחרים, מכיון שבעת שנולדו היו רק אנשים יחידים, ובהתחלת פי שמות, ה"ה כבר חלק מעם.

ובהמשך הדברים הי' כתוב: "לכן, ראובן אינו נקרא עוד בשמו בגלל שאמו לאה אמרה "כי ראה הי' בעיניי", אלא כפי שאומר המדרש כאן, "ראה ראיתי את עני עמי".

כ"ק אדמו"ר העביר קו על התיבות "אינו" "עוד" וכתב בצד: צע"ג אם זה בטל, אלא שניתוסף פי

ד.

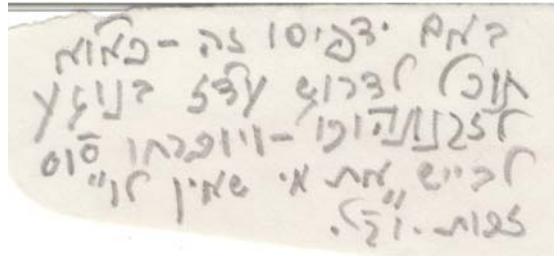
ארבע דברים במקום ארבע מצוות

בכתבה הי' כתוב: "האם לא הי' לבני ישראל במצרים ארבע מצוות". כ"ק אדמו"ר מחק את התיבה "מצוות" וכתב במקום זה: **דברים**

ה.

שלא לבייש את מי שאין לו

לא' החוברות, הכינו כתבה אודות סבתא של מישהו. בצד הכתבה כתב כ"ק אדמו"ר: **באם ידפיסו זה – כאו"א תוכל לדרוש עד"ז בנוגע לזקנתה וכו' – ויוכרחו סו"ס לבייש "את מי שאין לו" זכות. וק"ל.**

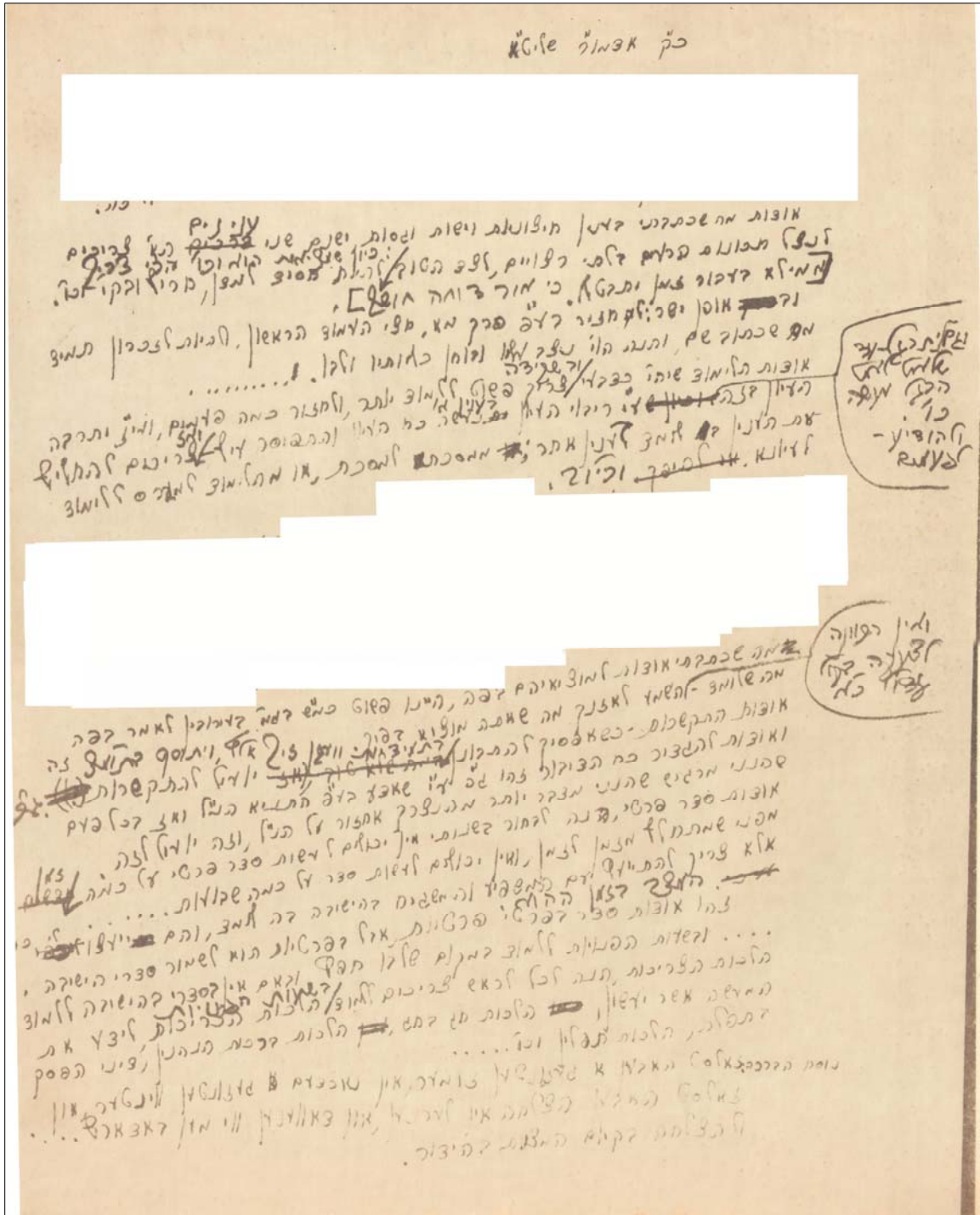

שער יחידויות

א.

”כשאפסיק להתבונן בתמידות וועגן זיך אלץ, ויתעסק בתומ”צ זה יועיל להתקשרות”

דברי כ”ק אדמו”ר לאבי החתן בעת שנכנס ליחידות – י”ד תמוז, שעה שמינית בוקר, ה’תשי”ח
כ”ק אדמו”ר הואיל להגיה את היחידות.

פיענוח הנ"ל. תיבות המודגשות, הם מה שכתב כ"ק אדמו"ר בכת"ק.

אודות מה שכתבתי [הכוונה, למה שכתב השואל במכתב] בענין חיצוניות וישות וגסות ישנם שני דברים ענינים הא' צריכים לנצל תכונות הרעים בלתי רצויים, לצד הטוב: **כיון שמציאות הוא וכו' הרי צריך להיות חסיד למדן, חריף ובקי וכו'.** [ממילא בעבור זמן יתבטלו. **כי אור דוחה חושך**]. ובאופן ישר: לחזור בע"פ פרק מא, חצי העמוד הראשון, ולהיות לזכרון תמיד מה שכתוב שם, והנה הוי' נצב עליו ובוחן כליותיו ולבו.

אודות הלימוד שיהי' כדבעי **ובשקידה** צריך פשוט ללמוד יותר, ולחזור כמה פעמים, ועיי'ז יתרבה העיון בזה **וגם יתרגל – עד שלאט לאט הרגל עושה כו'.** **ולהודיע – לפעמים בדרך שעי' ריבוי העיון בענין א' נעשה כח העיון והתפיסה עיף – ואז צריכים להחליף את הענין בו לומד בענין אחר; ממסכת למסכת, או מהלימוד למיגרס ללימוד לעיונא. אלהיפך. וכו' ב.**

[בא' המכתבים שקיבל אבי החתן מכ"ק אדמו"ר, הנה בין הדברים כתב לו כ"ק אדמו"ר: "יוקל עיי' לימוד מבפנים ובדבור וכמאמר רז"ל למוציאיהם בפה". ובהמשך לזה באים דברי כ"ק אדמו"ר דלקמן].

...מה שכתבתי [הכוונה למה שכתב כ"ק אדמו"ר] אודות למוציאיהם בפה, היינו פשוט כמ"ש בגמ' בעירובין לאמר בפה מה שלומד – **ואין הכוונה לצעקה בקול גדול כ"א להשמיע לאזן מה שאתה מוציא בפיך.**

אודות התקשרות – כשאפסיק [הכוונה להשואל] להתבונן במה שלא טוב לא **בתמידות וועגן זיך אלץ, ויתעסק בתומ"צ זה יועיל להתקשרות ג"כ.**

שהנני [הכוונה להשואל] מרגיש שהנני מדבר יותר מהנצרך אחזור על הנ"ל, וזה יועיל לזה.

אודות סדר פרטי, הנה לבחור בשנותי אין יכולים לעשות סדר פרטי על כמה חדשים זמן מפני שמתחלף מזמן לזמן, ואין יכולים לעשות סדר על כמה שבועות, אלא צריך להתייעץ עם המשפיע והמשגיחים בהשיבה בה לומד, והם ייעצו לי כפי צרכי המצב בזמן ההוא.

זהו אודות סדר פרטי פרטיות, אבל בפרטיות הוא לשמור סדרי הישיבה, ובשעות הפנויות ללמוד במקום שלבו חפץ ובאם אין בסדרי הישיבה ללמוד הלכות הצריכות, הנה לכל לראש צריכים ללמוד **בשעות הפנויות** הלכות הצריכות, לידע את המעשה אשר יעשון, הלכות חג בחג, הלכות ברכות הנהנין, דיני הפסק בתפלה, הלכות תפילין וכו'.

נוסח הברכה: זאלסט האבען א געזונטען זומער, און נאכדעם א געזונטען ווינטער, און זאלסט האבען הצלחה אין לערנען, און דאוונען ווי מען באדארף, ולהצלחה בקיום המצוות בהידור.

ב.

כל "איד" לא ישגיח באיזה מקום שהוא ובאיזה סביבה שהוא, וצריך לידע שלא ישנה את שמו

דברי כ"ק אדמו"ר לאבי החתן בעת שנכנס ליחידות לקראת הבר-מצוה שלו בשנת תשי"ד, כפי שרשם בשעתו.

בתחילה אמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א לאמור לפניו תחלת המאמר שאחזור בשעת הסעודת בר-מצוה, ואמרת עד "הפי" מה שהוא עושה". אחר כך צוה לאמר לפניו מעט מהפלפול והתחלתי ואמרת עד "הצ"צ אומר בתשובות או"ח".

אחר כך אמר לי: אדמו"ר הזקן אמר "מען דארף לעבן מיט דער צייט". ואח"כ פי' כ"ק אד"ש את הדבר, ואמר שבכל שבוע צריך ללמוד הפרשה של השבוע, והפרשה של השבוע הזאת היא פי' שמות. אמר כ"ק אדמו"ר שבתחלת הפרשה יש אלה שמות בני"י, ואיתא במדרש ע"ז שלא שינו את שמותם ואת לבושם. ראובן ושמעון נחתו ראובן ושמעון סלקו. וצ"ל מפני מה אמר המדרש דוקא ראובן ושמעון, ולא השמות האחרים? אלא יש בחסידות על זה, הפי' של ראובן הוא ראי' בגדלות הקב"ה, ושמעון הוא פארשטיין אלקות. ולכן כל ישראל באיזה מקום שיהי' ובאיזה זמן שיהי' צריך להיות ראובן ושמעון. וגם שלא שינו את שמותם, היינו הגם שהיו במצרים לשון מיצר וגבול, אבל לא שינו את שמותם. ולכן כל "איד" לא ישגח באיזה מקום שהוא ובאיזה סביבה שהוא, וצריך לידע שלא ישנה את שמו. ולא יאמר מה נפקא-מינה אם אשנה את שמי אע"פ שאהי' ירא שמים. לכן גם אתה – אע"פ שאתה באמריקה, ולומד לימודי חול, לא תשגיח באיזה מקום אתה ובאיזה סביבה, תהי' ירא שמים וחסיד.

ג.

לדעת שאחר ההתעוררות להתחיל תיכף בהחלטה, ולא להחליט החלטות גדולים אלא מעט מעט אגרשנו

דברי כ"ק אדמו"ר לאבי החתן, בעת שנכנס ליחידות בכ"א כסלו תשי"ז, כפי שרשם בשעתו.

[אבי החתן שאל, מה יעשה שהרי רואה שמתעורר להיטיב מעשיו, אבל ההתעוררות נחלשת, וממילא כתוצאה מזה אינו משתנה בפועל. וע"ז בא מענה כ"ק אדמו"ר:]

...אודות ההתעוררות שאינה בר קיימא – כתוב בלקוטי תורה ריש פי' ויקרא דהעדר הובאת התעוררות מן הכח אל הפועל הוא ב' טעמים. הא' הוא שאין מביאין הדבר תיכף מהכח אל הפועל. והב' הוא שההתעוררות היא בדבר גדול, ובאמת קשה על המתעורר להביא את זה לפועל במצבו עתה. לכן עלי לדעת שאחר ההתעוררות להתחיל תיכף בהחלטה, והב' שלא להחליט החלטות גדולים אלא מעט מעט אגרשנו.

אודות יום ההולדת שלי – אנהג בהסדר של יום הולדת, והיות שהיום הולדת הוא בשבת, שאדאג לזה שיתנו לי עלי' בו ביום. וצדקה אתן ביום ו' עש"ק לפני שחרית ולפני מנחה, איזה פרוטות.

וברכני: "זאלסט האבן אן הצלחה'דיקען יאר בלימוד הנגלה ובלמוד החסידות און בקיום המצוות בהידור".

אח"כ אמר: "וועסט דאך מסתמא זיין ביז נאך דיין פאטערס יום הולדת [יום הולדת של אביו ר' שניאור זלמן גורארי' ע"ה, בנר א' דחנוכה], זאלסט זען אז ער זאל דיר פארהערן און זען וואס עס האט זיך צוגעקומען אין מאנטרעאל, און דאס זאל אויך זיין בהצלחה".

ד.

זאל זיין דברים היוצאים מן הלב ממילא וועט זיין נכנסים אל לב השומעים

דברי כ"ק אדמו"ר לאבי החתן בעת שנכנס לחדרו הק' בנר ה' דחנוכה תש"כ, לקחת המעות חנוכה (דולרים של מטבעות כסף), עבור תלמידי התמימים בישיבת תו"ת במאנטרעאל, כפי שרשמו בשעתו [ביום א' פ' תזו"מ כ"ז ניסן תש"כ]

"הרב גרינגלז שלח רשימה של חמישים נעמען (במילא הא לך). ומתי אתה נוסע? אמרתי אי"ה למחר. אמר "עס מאכט ניט אויס אויב דו וועסט נעמען אלץ. אמרתי: מסתמא, הרי עס איז דאך געלט. אמר: "זאלסט איבערגעבן ראשי פרקים אדער די גאנצע רייד, און זאלסט האבען א הצלחה'דיקען יאר". ונתן לי המעות (ואמר: "לייג אריין אין קעשענע. טאמער ניט וועט דער עולם מיינען... איך ווייסט ניט וואס).

תמסור להרב גרינגלז שאם יהי עודף ישלח בחזרה.

"זאלסט האבען א הצלחה'דיקע יאר. און זאלסט היטען דעם געזונט. דו קוקט ניט אויס אזוי". אמרתי: הייתי עתה אצל הדאקטער. ושאל: "נו?". ואמרתי, שאמר שהעיקר הוא נערוועאישקייט. ואמר: נו, איז דאך א ראוי אז בידו הדבר תלוי. אמרתי, אינני יודע מיט וואס? אמר, זאלסט זיין אוכל ושותה כבני אדם בעתו ובזמנו, און ניט טראגען דאגות אויפן קאפ.

אמר: זאלסט זיין א שליח אויף איבערצוגעבן.

אמר: עס זאל זיין דברים היוצאים מן הלב ממילא וועט זיין נכנסים אל לב השומעים.

שאלתי: אם זהו נתינת כח? אמר: זהו ציווי, וממילא יהי כזה (או שאמר דארפסטו זעהען אז עס זאל זיין אזוי).

זאלסט האבען א הצלחה'דיקען יאר.

ה.

כיון שצריך לקשר עם יראת בו"ד, הרי בעוד חודש תכתוב לי איך היתה ההנהגה, ולא רק איך הי' ביום לפני הכתיבה, כ"א איך הי' במשך כל הזמן

דברי כ"ק אדמו"ר לאבי החתן בעת שנכנס ליחידות לקראת יום ההולדת שלו, כפי שרשמה בשעתו.

ביחידות דובר גם ע"ד השידוך שלו עם אם החתן תי'

יש לך העתקה מהצעטיל שכתבת. כל מה שכתבת כאן קענסטו און מעגסטו (או דארפסטו) מאנען באיי זיך. אלא שכיון שצריך לקשר עם יראת בו"ד, הרי היום הוא ט"ז-י"ז טבת – בעוד חודש מהיום תכתוב לי איך היתה ההנהגה בענינים הנ"ל, ולא רק איך שזה הי' בהיום אחרון לפני הכתיבה, כ"א איך הי' במשך כל הזמן.

[בנוגע למה שכתב במכתב אודות שידוך עם אם החתן תי'] ואודות הטרעפן זיך – פלא שאין מה לדבר [היינו, כאשר נפגשים לא מוצאים על מה לדבר] (האם אחותך מכירה?) אמרתי שלא כ"כ, שהרי לא באה לקראון הייטס לעתים תכופות. בכלל אבי לא נתוודע כ"כ אודותה. אמר: מה נוגע אליך מה שאביך אויסגעפונען. אמר שהיא זייער חסידישע טאכטער – א חסידישע מיידעל.

בכלל הרי היית לפני זמן בא"י הרי בטח היא תרצה לדעת איך זה שם, ובכלל הרי היא תלמידה בבית יעקב, ודוכט זיך שיש לה מסיבות שבת וכדומה, ובטח שחוץ מהדברים שכתבתי [בהפ"נ] וארץ ישראל יש מברוקלין ובראנקס ג"כ מה לדבר. יכול להיות שהיתה מפתדת. הרי תשעה קבין שיחה יש בנשים, הרי עכ"פ רוב או עכ"פ חלק...

אודות יום הולדת שלך – הי' לך עלי' בשבת שעברה? אמרתי – כן. אמר שמחר אלמד שיעורי לימוד נוספים על הרגיל. וליתן צדקה קודם תפלת שחרית ומנחה יותר מהרגיל.
ויהי' שיהי' אצלך שנת הצלחה בלימוד התורה ובעבודת התפלה ובקיום המצוות בהידור, ושיהי' אינגיכן א שידוך א חסידישער ו _____ שידוך.

...מען זאל הערען פרייליכע בשורות פון דיר איטשע מאיר (און גוטע).

על פתקא הראשונה (ענינים רוחניים) אמר אם זה אמת ולא בא ממרה-שחורה, הרי צריך טאקע מאנען בא זיך וכו'.

ועל ענין הב' בנוגע לדיבור עם המשודכת, שזה זיכער בא ממרה-שחורה שלי.

1.

תלמוד מאמרי חסידות המדברים בענין תשובה, ובעיקר בענין תשובה עילאה, שזה בשמחה, ולא תפעול קו ההפכי

דברי כ"ק אדמו"ר לאבי החתן, בעת שנכנס ליחידות בה' אדר תשכ"ד לקראת חתונתו ב"א אדר

אודות מ"ש בענין התעוררות תשובה – תלמוד חסידות ובעיקר מאמרי חסידות המדברים בענין תשובה, ובעיקר בענין תשובה עילאה. שזה בשמחה, ולא תפעול קו ההפכי, שהרי זה חודש אדר שמרבים בשמחה, ובאדר גופא הרי החתונה (שזה ענין של שמחה?).

ואודות החתונה – תתן בכל יום של ימות השבוע מכאן ולהבא עד אחר שבעת ימי המשתה (כמה פרוטות) קודם התפלה, ובערב שבת תתן לחם משנה, היינו עבור השבת, וכה תעשה פעמיים ביום, היינו בבוקר וקודם תפלת מנחה, ובעיקר בלי פירסום ובלטות.

והשי"ת יתן לכם רב טוב, שימלא השי"ת משאלות לבבכם לטובה אלץ וואס דו שרייבסט אין צעטיל, ושיהי' להשי"ת נחת מכם ושיהי' לכם נחת ממנו ית'...

מסתמא תהי' על האוהל קודם החתונה. . בטח תהי' החתונה פארנאכט. אמרתי – כן, אמר, א"כ מסתמא יהי' זמן שתהי' [על האוהל] באותו יום.

ובעיקר שתהי' בשמחה, שהרי זה חודש אדר שמרבים בשמחה, ובעיקר כשיש שמחה מיוחדת.

2.

איך האב אזא מאדנע טבע אז אלעמאל וויל איך נאך. און איך האלט אז די טבע דארף מען ניט וועלן בייטן

בא' הפעמים שנכנס אבי החתן ל"יחידות" בשנים הראשונות לעבודתו בתו"ת, שאל את כ"ק אדמו"ר שהיות והוא מדווח אליו על כל הפרטים ופרטי-פרטים שהתלמידים שואלים אותו ומה שעונה וכו' – "האם הרבי שבע רצון מעבודתי?"

וענה: "ייע איך בין צופרידן, אבער איך וויל נאך. [ואמר בשחוק קל:] איך האב אזא מאדנע טבע אז אלעמאל וויל איך נאך. און איך האלט אז די טבע דארף מען ניט וועלן בייטן".

ח.

יכול להיות שענין א' נוגע לכללות חייו או לחלק מימי חייו, אף שהוא פשוט, אבל בזה תלוי כל ימי חייו

דברי כ"ק אדמו"ר להורי החתן בעת שנכנסו ליחידות ביי"ט טבת תשי"ל (עד

תחילה נכנסתי לבד, ואמר :

בנוגע לסייע בעסק אביך שי' – הרי כיון שכמש"כ הרי אתה ואחיד עסוקים בענינים שא"א לצאת מזה, ואחותך ה"ה עוזרת במה שאפשר לה, הרי רואין שאחרת (אין תובעים?), והי"ת יעזור ככה.

*

[על השאלה האם להתעסק בהפצת המעיינות בנוסף לעבודתו בתו"ת, ענה]

בנוגע להתעסקות בהתעסקות אחרים לבד ענייני הישיבה – הרי לעשות רק בקו אחד מעולם לא ראינו, וצריכים לעשות גם בענינים אחרים, רק כמה – הרי א"א לקבוע חוקים, "קבועים במסמרות", וכל עתים משתנים מחודש לחודש ומיום ליום. רק צריכים לשער בעצמו עד כמה. וכיון ש"לא ניתנה תורה למלאכי השרת" רק לבנ"א, ובנ"א עלולים לטעות אמאל, הרי גם זה הי' בחשבון און עס מאכט ניט אויס.

*

בנוגע לעצה לעניני דרך ארץ של התלמידים להנהלה, הרי גם בזה אין כללים כנ"ל, לפעמים צריכים קירוב, ולאידך גיסא הרי כי "זרוק מרה בתלמידים", ואין כלל מכתה לכתה ומפרט לפרט. וג"כ צריכים לשער בעצמו.

*

[על השאלה במכתב, דהיות שמורגלים בהתוועדות חסידים לעורר על הרגשים חסידיים, ולספר סיפורים מזקני החסידים, מדורות שעברו, ובפועל רואים נחיצות לעורר בעניני הנהגה ביר"ש פשוטה, ומנהגי חב"ד, ושאל באיזה אותיות להשתמש לעורר ע"ז, וענה כ"ק אדמו"ר:]

בנוגע לענינים הפשוטים במצוות מעשיות ומנהגי אנ"ש שאתה כותב שקשה למצוא האותיות להסביר ההכרח לזה – הרי דובר כבר כו"כ פעמים מ"ש בגמ' קידושין לעולם יראה אדם עצמו שקול וכל העולם שקול וע"י מעשה אחת מכריע עצמו וכל העולם, או בענין "אביך במאי הוי זהיר טפ"י", וכן הענין שיכול להיות שענין פשוט א', הרי כיון שהזמן של העולם או האדם משתנה, הרי יכול להיות שענין א' נוגע לכללות חייו או לחלק מימי חייו, אף שהוא פשוט, אבל בזה תלוי כל (או חלק גדול מ)ימי חייו. ויכול להיות שבזמן זה ענין זה נוגע עד מאד, כמו "ערקתא דמסאני" שבאמת זה מותר אבל בזמן גזירת השמד הדין הוא שגם זהו ע"ז ו"יהרג ואל יעבור". וה"ז חילוק מן הקצה אל הקצה, רק שנוגע הזמן. ויכול להיות שבתקופה אחת ענין זה, אף שזה דבר פשוט, אבל בזמן זה נוגע עניינים הכי עיקריים.

*

בנוגע מש"כ בנוגע לאסיפה מכל הישיבות – הרי זה ענין נחוץ וטוב, אבל א"צ לעשות אסיפה מכולם לסדר מתי לעשות עוה"פ אסיפה, רק שצריכים להתדבר בזה ב' א וג' הראויים לזה ויחליטו מי מי לקרות ומתי לשלוח לכולם הזמנות. יה"ר שיהי' בהצלחה.

*

בנוגע לזוגי תחי' . . שאל אם יש לה סיוע בבית, וא"כ צריכים להוסיף, והאם יכולים לסדר שמהעירי' ישלחו כמו בכאן – נ"י – ששולחים בחנם. אולי גם שם, והרי התורה חסה על ממונם של ישראל, אבל אם א"א – הרי כשם שהשי"ת נותן פרנסה על שארי הדברים, יתן גם ע"ז שזה ענין הנוגע לבריאות הגוף.

[לפני שנכנסה שאל אם היא יודעת שכתבתי אודותה]

נכנסה]

אמר לה שמסרתי עליי. אמר "אייער עסק איז קינדער". והמשיך [חלק מהבא לקמן הוא ממה שנרשם בשעתו מיד אחרי היחידות, וחלק הוא ממה שרשום בזכרון]: הגויים נוצרו כדי לעזור ליהודים. אם נתן להם לעשות את התפקיד בשבילו נוצרו, אז תהיי לה מנוחה למלאות את התפקיד בשבילו נוצרה. לכן אם יש לה עוזרת פעם בשבוע – מעכשיו תקח אותה פעמיים בשבוע, אם יש לה עוזרת פעמיים בשבוע – מעכשיו תקח אותה שלוש פעמים בשבוע. טבע עקרת הבית הוא שהיא רוצה תמיד לעשות בעצמה, והעוזרת אינה עושה בטוב ואינה מנקה בכל הפינות כראוי כמו היא בעצמה, אבל הרי צריכים לשמור על בריאות הגוף. ושהיא לא תבדוק אחריי בפינות אם היא ניקתה מספיק טוב. כיון שהשיי"ת נתן לכם "עסק עם ילדים" הרי זו הוכחה שמאמין בכם שיש כח ויכולת (להנהיגם?) בטוב. ורוצה ונותן כח ע"ז, רק שצריכים לעשות מה שביכלתינו. והרי אי"א "צו דרוקען געלט", הרי מה כן יכולים לעשות? רק להשתמש בעוזרים כדי לשמור על בריאות הגוף.

*

שאלתי אודות איך לעזור לאבי שיי שיש לו קישויים גדולים בעסקיו, והתחלתי לפרט, אבל אח"כ אמרתי מה עלי להאריך, בטח כבר כתב אבי ע"ז לכ"ק אדמו"ר. כ"ק אדמו"ר צחק, ואמר: כן, הוא כבר כתב. ואז אמר הרי כנ"ל שאין אתה ואח"כ ואחותך יכולים לעזור בזה, אי"כ רק על השיי"ת לעזור, וכאשר הוא יעזור זה יהיי אסאך בעסער.

ט.

התלמיד צריך לדעת שהוא צריך לקבל הכל מהנהלת הישיבה, ובאם לאו אינו שייך להישיבה!

זקן החתן הרה"ג וכו' ר' מרדכי דוב אלטיין שיי זכה שכ"ק אדמו"ר הי' מקבל ממנו אתרוגים ולולבים כל שנה. הסדר הי' בכו"כ שנים, שזקן החתן הי' מכניס את האתרוגים, ואבי החתן הי' מכניס את הלולבים ושאר המינים, בערב חג הסוכות.

לקמן תוכן מקוצר ממה שדיבר כ"ק אדמו"ר לאבי החתן בערב חג הסוכות תשל"ו, כשנכנס להביא הלולבים וכו', כפי שרשם בזמנו.

קבלתי רשות לשאול משהו. ושאלתי:

א) בקשר עם התלי' השלוחים כו'. וענה כ"ק אד"ש כו'.

ב) האם יכולים להיות "טאנקיסט" רק במבצע תורה? וענה כ"ק אד"ש:

"אודאי, וואס איז די שאלה, אבי מען טוטי?"

ג) שאלתי, היות ולאחרונה, הפסיק כ"ק אד"ש מלקבל התלי' (והאברכים) על יחידות - בקשר עם יום הולדת שלהם, והנה, כשהיו נכנסים על יחידות, היו מכינים א"ע מקודם, וגם ידעו שצריכים ליתן דין וחשבון על הנהגתם, והיי זה מועיל הרבה. ושאלתי, אם אוכל להגיד להת' שיכתבו מזמן לזמן (כל שנה?) מכתב לכ"ק אד"ש, דו"ח פרטי מהנהגתם, שהרי זה הי' מועיל הרבה ליר"ש.

וע"ז ענה כ"ק: (התוכן בלבד, כי הי' הדיבור בהתרגשות גדולה, והנני מציין רק הראשי פרקים, כפי שהבנתים, וכפי שנשאר בזכרוני)

"הרי ענין יחידות לתלמידים, זהו מה שתקנתי (כ"ק אד"ש). האם שמעת שהיו נכנסים לתלמידים על יחידות (כו"כ?) אצל כ"ק אדמו"ר (וכ"ק אדמו"ר מו"ח?) ורק שאני תקנתי את זה, ולא נוצל כראוי. דברתי בזה כו"כ פעמים בעת ההתוועדות, ולא הועיל, ולכן הוכרחתי להפסיק את הענין.

כי מה נעשה מזה – שכל דבר קטן, הכל שואלים אותי, תמורת זה מלשאול את הנהלת הישיבה. הן סדר הלימוד – שלא נותנים ההנהלה להתלמיד ורק שואל אותי, וכעד"ז כל דבר ודבר מברכות השחר עד קשעהמ"ט.

וההנהלה אינם עושים שום דבר עם התלמידים... יכול להיות שההנהלה לא ידעו יום שלם (כל היום?) מה נעשה עם תלמיד... לא נותנים סדר לימוד, והכל מטילים עלי. וכו"כ פעמים קבלתי פתקאות עם שאלות כאלו, ששאלו את ההנהלה וההנהלה אמרה שישאל אותי (דברים כאלו שהיו צריכים לענות בעצמם).

(כשדיבר בנוגע סדר הלימוד, אמרתי שנותנים לכל תלמיד ששואל. ואמר כ"ק :

"א שיין פנים האט א ישיבה וואס דער ראש ישיבה או משפיע ווארט אז דער בחור זאל קומען לשאול סדר הלימוד, הרי צריכים להשפיע עליו שגם ירצה לשאול, ולהתעסק אתו וכו").

התלמיד צריך לדעת שהוא צריך לקבל הכל מהנהלת הישיבה, ובאם לאו אינו שייך להישיבה! דוגמא לדבר: קבלתי ימים אלו מכתב מאחד מחברי ההנהלה דישיבה אחת*, ובנוסח כזה, שהיות ובאים לכאן על חודש תשרי תלמידים מכל הישיבות והם מסתובבים, ואינם לומדים, לכן מציע שהמזכירות תתן פקודה שיסתדרו ללמוד.

כשקראתי המכתב לא ידעתי מה לחשוב, נבהלתי ונשתוממתי, דבר שלא הי' כזה מעולם!

ה"ה מחברי ההנהלה, שעלין האחריות של התלמידים, ורוצה לפטור א"ע מאחריות זו, ולהטיל על המזכירות שיסדרו את התלמידים ללימוד! גם, ממכתבו הי' משמע כאילו הוא צריך לגלות את זה למזכירות, והמזכירות לא יודעת מזה כלל!

האם הוא חושב שאינני רואה מה נעשה מאחורי החלונות שבחדרי שצריך להגיד לי את המציאות?

לדוגמא, מה חושב פב"פ או פב"פ (חברי ההנהלה דישיבת תו"ת פלונית) כשנסעו התלמידים לחודש, מה הם חושבים? – הם חושבים שנסעו התלמידים לחודש וממילא הם נפטרים מהאחריות כל החודש, ועל המזכירות לסדרם. היתכן?

(בנוגע אותו שכי מכתב הנ"ל, הרי זה איידעלקייט ממנו, שחושב אודות זה, כי אחרים לא חושבים בזה ולא כותבים)

חשבתי לדבר אודות דבר זה בהתוועדות אתמול [י"ג תשרי] אבל חשבתי למה צריך שבכל העולם ידעו מה נעשה כאן.

(כ"ק אד"ש דיבר בהתרגשות גדולה אודות מה שהתלמידים לא לומדים בחודש תשרי, ובעיקר אודות ההנהלה דהישיבות מה אינם שמים לב לתקן המצב).

כשרציתי להצדיק את התלמידים, באמרי "והרי בימים אלו הם מסובבים במצוות", ומתעסקים בהפצת היהדות על ידי הטנקים כו". אמר כ"ק :

"און דאס האט דען די הנהלה געפועליט? והרי זה רק מפני שאני מדבר אודות המבצעים, ולכן הם עושים בזה. וזה גופא האב איך נישט זיי געמיינט. איך שליס זיי ניט אויס, אבל מיינען מיין איך בעלעבאטישע יונגעלייט, ובנוגע לתלמידים הרי אמרתי כבר כו"כ פעמים, בכתב ובע"פ, שהם צריכים לשאול את ההנהלה. וההנהלה צריכה לדעת להסביר לתלמיד אז זיין ענין איז ליגן אין לערנען".

---

* בין כסה לעשור תשל"ו קיבל אבי החתן מכתב מא' המשפיעים, ובו כתב :

"טרם נסיעתי בחזרה בצום גדלי, מסרתי פתקא להמזכירות, להיות שנמצאים כאן בחדש תשרי תלמידים מארה"ק ת"ו, צרפת, מאנטרעאל והמה בלי סדר כו' און זיי ווערען צוריען כו'. ואולי כדאי שהמזכירות יתנו צו ופקודה להתל' שיסדרו א"ע ללמוד בימי עשי"ת ואח"כ – בסדר מסודר נגלה ודא"ח וכו'.

ועי' קבלתי היום טיליפון מהרב חמ"א חדקוב שי', במענה על הנ"ל, הנה הפתקא היתה אצל כ"ק אד"ש, וזהו אשר הואיל לרשום עלי' :

אין תפקיד המזכירות כלל – לנהל ישיבות תו"ת, או להיות מ"מ הנהלתם.

והנה השלילה מובנת, אבל החיוב על הנמצאים שם על אתר... להודיע להתל' שיבואו ללמוד בסדר מסודר און ניט דרייען זיך און רייבען די צייט...".

ואח"כ חזר כ"ק לשאלתי, בנוגע שיכתבו התלמידים אליו דו"ח ואמר שזה יהי באותו אופן – שהכל ישאלו אותו, וכל דבר קטן, והרי דברים כאלו צריכים לקבל מהנהלה, ולא לשאול אודות כל דבר קטן.

(ומלבישים את זה בענין של יר"ש, שבאם לא שואלים כל דבר, "מען גיט זיך ניט א ריר אן פרעגען בא מיר איז מען ניט א מקושר". היתכן?)

ושאלתי: הרי זה (מה שכותבים לכ"ק אד"ש) מועיל הרבה?

ענה כ"ק אד"ש: אודאי האלפט דאס, וכאשר אגיד שיאמרו ברכות השחר יועיל יותר ממה שנדפס בסידור! אבל האם זה סדר?

[ע"פ זכרון אבי החתן, פירט כאן כ"ק אדמו"ר עוד דברים פשוטים שבאם לא יגיד כ"ק אדמו"ר לא יעשו כן התלמידים].

דברים כאלו צריכים לקבל מהנהלת הישיבה.

(בתוך הדברים הי' ג"כ: "מילא התלמידים שלומדים כאן, שומעים התוועדות בכל שבת, ומקבלים התעוררות מזה (וג"כ לא נכון שיקבלו התעוררות רק מזה), אבל אלו שהם מרחוק מכאן, הרי אינם שומעים, ומה נותנים להם ההנהלה?).

י.

בהמשך להנ"ל, מספר אבי החתן:

פעם נכנסתי בערב חג הסוכות עם לולבים הדסים וערבות לחדרו הקדוש, כמובן שהבאתי הרבה לולבים (כדי שיוכל כ"ק אדמו"ר לבחור את הנראה לפניו) וכן שקית עם הדסים וערבות.

הרבי הי' עסוק אז בקריאת מכתבים, וכשראה אותי אמר לי לשים את הלולבים על ידות אי מהכסאות שהיו בחדרו הק', ושכולם יהו נוטים לצד אחד.

לאחר שגמרתי לשים שם את הלולבים, עמדתי עד שפנה אלי, ושאלתי, איפה לשים את השקית עם שאר המינים, והראה לי על מקום פנוי בצד המערבי של חדרו הק', היינו שאשימם שם.

והנה במקום שעליו הראה, לא הי' שום כסא או משהו כדי לשים את השקית עליו, והי' תמוה אצלי שאשים את השקית על הריצפה, והרי אז יצטרך הרבי לכופף את קומתו כדי להרימם.

ושאלתי, איפה אשימם על ה"פלאר" (הרצפה)?

אמר לי הרבי: "לא על ה"פלאר" או "פאל", כי אם על העצים" (שהרי הרצפה בחדרו הקדוש עשוי מעצים). היינו, שביאר לי שהרצפה בחדרו הקדוש אינה רצפה כפשוטה כי אם "בחינת עצים", וד"ל.

בפעם אחרת כשנכנסתי בערב חג הסוכות, מכיון שאני הייתי מתעסק לבחור את הלולבים עבורו, שאלתי, מהו הטעם שהרבי מעוניין דוקא בלולבים שה"שפיץ" מכוסה עם "מאך" ("קארעי")?

וענה לי: "ווייל דעמאלסט בין איך זיכער אז עס איז שלם מתחילת ברייתו".

שנה אחת, מכרו בשוק לולבי "אל-עריש" (היינו ממצרים) שהם יפים מאד, והיו מכוסים ב"מאך" וכו'. אבל באחדים מהם הי' איזה "זיג זאג" בראשי העלים, ולפעמים גם מתחת ה"מאך", והגם שאי"ז כמו "קנעפלאך" – שאין מנהג חב"ד להשתמש בלולבים כאלו, אבל חשבתי שמא גם זה נקי חשש של "קנעפלאך". ולכן שאלתי את כ"ק אדמו"ר, האם להמשיך לבחור בלולבים כאלו (שהרי אולי יתגלו מתחת ה"מאך" שיש בהם עקמימית זו). ובתוך הדברים, אמר לי הרבי: "מה זה נוגע עכשיו, ורק על שנה הבאה, נו!".

וראה זה פלא - שלשנה הבאה לא הביאו כלל לולבים כאלו לארה"ב.

שער מענות

א.

"יעשה זה כדרישת מצב בריאותו ואז אין צורך למהר בתפילה"

בא' היחידות להן זכה אבי החתן, ציווה עליו כ"ק אדמו"ר עוה"פ לשמור על הבריאות שלו. ובהמשך לזה כתב אבי החתן אל כ"ק אדמו"ר את סדר יומו, ולאח"ז שאל:

א. אם בכדי מעט ההפסד בבריאות הגוף מסיבה שהאכילה היא בשעה מאוחרת כדאי למהר בתפילה, (ובכלל כשיש הגבלות בזמן "גייט שווער").

על שאלה זו הקיף כ"ק אדמו"ר מתוך מה שכתב לפניו את התיבות "קודם התפלה הנני אוכל מזונות" וכתב: **יעשה זה כדרישת מצב בריאותו ואז אין צורך** ורשם חץ לפני התיבות שבמכתב "למהר בתפילה".

ב. האם בעבור מעט ההפסד בבריאות שנעשה מזה שהולכים לישון בשעה מאוחרת (אף שמשלימים לאח"כ) כדאי להפסיד התועדות חסידים או תלמידים תמימים ביומא דפגרא בכלל, ובחודש תשרי בפרט שיש כו"כ אורחים שי' ומתוועדים כמעט בכל לילה ובפרט ביו"ט של סוכות.

ג. מה לעשות בליל ששי, היינו לבד זמן הלימוד, יש ג"כ אז כמה פעמים התוועדות בין התלמידים עצמם, ויש מזה תועלת גדולה.

בצד שאלות אלו כתב כ"ק אדמו"ר: **כיון שהעניינים נכונים הם והיות הגוף "בריא ושלם מדרכי השם הוא" – בודאי שאפשר לקיים שניהם יחד.**

ב.

"לימוד בשופי עד לאופן של טבילה איבערן קאפ"

מענה כ"ק אדמו"ר לאבי החתן בעת שלמד בישיבת תומכי תמימים במאנטראעל, המכתב ששלח אל כ"ק אדמו"ר אינו תח"י.

בנוגע למצבו – בכלל העצה היעוצה לימוד בשופי נגלה וחסידות עד לאופן של טבילה (אותיות הביטול) איבערן קאפ, ועבודת התפלה ובפרטות הסדר – ע"פ הוראת המשפיע שי'

ג.

"ציווי כל רבותינו מתחיל מהבעש"ט ועד לכ"ק מו"ח אדמו"ר ע"ד שמירת בריאות הגוף"

מענה כ"ק אדמו"ר על מכתב אבי החתן בעת היותו תלמיד בישיבת תו"ת במאנטראעל, המכתב אינו תח"י.

סימן לכל סעיף א' שבמכתב וכתב:

(1) אזכיר עה"צ.

ורק בידו ויכולת מלאה בידו – לעשות ולתקן בכ"ז. והפס"ד דהק' עוזרו.

סימן לכל סעיף ב' שבמכתב [ע"פ זכרון אבי החתן, שאלתו היתה האם ללמוד בסדר חסידות ע"ד דברים פרטיים הנוגעים לפרטי התבוננות שבהם מתעסק בעבודת ה'] וכתב:

(2) תלוי באם בסדר דלימוד אפ"ל בשני האופנים באם לפני התפלה וכיו"ב – באופן פרטי, וכמבואר בקונו' התפלה. ודין קדימה להפרט שנוגע יותר באותו מעמד ומצב.

סימן לכל סעיף ג' וכתב:

(3) כנ"ל (1)

על סעיף ד' כתב :

(4) א"כ יסיח דעתו מכ"ז למשך זמן וילמוד בהתמדה ובחיות וכנ"ל הק' עוזרו

ואח"כ כתב :

(5) אזכיר עה"צ. ובודאי יקיים ובפועל ציווי כל רבותינו מתחיל מהבעש"ט ועד לכ"ק מו"ח אדמו"ר – ע"ד שמירת [וסימן חץ לכאן מהמילים שבמכתב] ולבריאות הגוף ופשוט שאין דברי בזה בדרך צחות כ"א כנ"ל בהנוגע פועל, אכו"ש בעתם שינה וכו'.
ועיין רמב"ם הל' דעות רפ"ד.

.ד.

"ע"מ שישלח הנ"ל לכאן פעם בשבועיים"

אחרי סוכות תשכ"ה, באמצע שנה הראשונה לחתונתו כאשר למד עדיין בכולל אברכים שע"י מזכירות כ"ק אדמו"ר, קיבל אבי החתן הצעה מהנהלת ישיבת תומכי תמימים במאנטרעאל, לשמש שם כמשפיע.

במאנטרעאל לא היי אז כולל אברכים, ומה שהציעו אז, הוא שבבוקר ובערב, ישמש כמשפיע בישיבה, ובמשך היום ילמד בפני עצמו.

אבי החתן טען אז, שהרי בכולל שע"י המזכירות הי"ז תחת המזכירות וכו', והציעו לו ההנהלה שיהיי נחשב הלימוד במאנטרעאל כמו שלומד בכולל שע"י המזכירות, דכמו שחברי הכולל בניו יורק כותבים דו"ח להמזכירות כן ישלח דו"ח ממאנטרעאל.

אבי החתן כתב את כהנ"ל במכתב לכ"ק אדמו"ר, על ההצעה שקיבל לשמש כמשפיע, ובהמשך המכתב כתב גם הפרט בנוגע לכולל "... שיהיי גם לימודי בעצמי בפיקוח ממישהו, היינו שאצטרך ליתן דו"ח למישהו ממה שלמדתי, שזה יכריחני יותר ללימוד...". [כי כנ"ל לא היי אז כולל במאנטרעאל].

על כללות ההצעה לשמש כמשפיע, כתב כ"ק אדמו"ר בראש הדף :

לקבל הצעה זו

אחרי המילה "ממישהו" שבמכתב סימן חץ שבסופו כתב :

"במונטרעאל (הרמז"ג [הרב ר' מנחם זאב גרינגלס] שי' הלוי) וע"מ שישלח הנ"ל לכאן פעם בשבועיים הידיעות עד"ז".

אזכיר עה"צ"

.ה.

"הצלחה רבה בתלמידיו ומושפעיו וב"ב בפרט שיחיו"

מענה שקיבל אבי החתן על מכתב ששלח לכ"ק אדמו"ר, בשנה הראשונה לתפקידו כמשפיע בישיבת תומכי תמימים במאנטרעאל, המכתב ששלח אינו תח"י.

באם א"א (מאיזה סבה שתהיי) לפעול קב"ע בכל עניני מחדו"מ פשוט, שאין זה פוטר כלל מלפעול במה שאפשר. ולפלא – מה שמקשר זב"ז. ובפרט שברובא דרובא – "מעט מעט אגרשנו" הוא הסדר. ועוד פרט בהסדר – מן הקל אל הכבד. שבמילא מובן – מתחילה בעניינים וואס רירען ניט אן א צווייטען (שזה קל יותר). אזכירו עה"צ לכל הנ"ל ולהצלחה רבה בתלמידיו ומושפעיו (וב"ב בפרט) שיחיו.

ו.

"השאל מנהלים ר"י ומשפיעים דכאן ברוקלין"

מענה שקיבל אבי החתן על מכתבו לכ"ק אדמו"ר, בשנים הראשונות לתפקידו כמשפיע בשיבת תו"ת במאנטרעאל, המכתב ששלח אינו תח"י:

נכון שזהו המענה שלא ענו ע"ז ... ע"פ רוב – מפני שצריך להתייעץ בזה במשפיעי תו"ת או הר"מ דתו"ת – שהרי ע' שנה לקיום תו"ת ואין הענין להתחיל הכל מחדש דוקא,

חלק חשוב – מפני ששייך להנהלה על אתר. ומקצת דמקצת – מפני שלא הגיע התור לענות מפני השאלות שקדמו. ובפרט שבדו"ח שלו – הכל ביחד מעורב (1)

(אודות ת' פרטים) (2) לבד עוד שאלות

(3) השאל מנהלים ר"י ומשפיעים דכאן [ברוקלין]. וה"ז צ"ל סבא ראשונה בזה. היודע למה לא שאל?

[מענה 3 הי' על מה ששאל במכתב, האם נכון הוא השמועה שהגבלה הידועה שתיקן כ"ק אדמו"ר בנוגע למשקה, אינה חלה על משפיעים המתוועדים עם תלמידיהם, שהרי איך יכולים להתוועד בלי זה, וע"ז הי' מענת כ"ק אדמו"ר כדלעיל.

כאשר שאל את ה"מנהלים ר"י ומשפיעים" בברוקלין, אמרו, שלא שמעו עד"ז.

כאשר שאל אבי החתן את המזכיר ר' חמ"א חדקוב ע"ה, הרי גם ההנהלה דברוקלין לא שמעו עד"ז, ומהי המענה על שאלתו, ענהו: הרי אתה רואה מה המענה...].

ז.

"אדם לעמל יולד"

בהזדמנות מסויימת כתב אבי החתן לכ"ק אדמו"ר מכתב ובו הוא שואל, שהיות ואביו ע"ה רצה לתת לו סכום כסף גדול ממנו הוא יכול להתפרנס, ושאביו טוען שכואב לו (וגם יש שאלה) מה שהוא מקבל כסף מהישיבה. ומוכן אביו לתת לו בשביל זה סכום כזה באופן שלא יקבל עוד מהישיבה - אף שישאר על משרתו בישיבה - אבל לא יקבל עוד כספים מהישיבה.

במכתבו כתב "כמובן שיש בזה ספקות לכאן ולכאן, והנני שואל עצתו הק' אם לקבל הצעתו ז"ל...".

במענתו, הקיף כ"ק אדמו"ר את המילה "ספקות" שבמכתב, וסימן ממנו חץ, שבסופו כתב:

!! יראה בסיודור השוה לכל נפש – בברכת המזון – ע"ד מתנת בשר ודם –

ושאלתו: היקבל פרנסה מישיבת תו"ת ע"י שילמד תורה לבנ"י, וקב שלו, (והמתנות ינצל להרחבה וכו' ולצדקה) ואדם לעמל יולד או כו'.

ח.

"אפילו מנדנוד דהשגת גבול צ"ל התרחקות"

מענה שקיבל אבי החתן על מכתב ששלח אל כ"ק אדמו"ר ובו כתב ע"ד שכירת בית, ומשרה מסויימת עבור אם החתן.

וישכרוה בשטומו"צ [בשעה טובה ומוצלחת]

אפילו מנדנוד דהשגת גבול צ"ל [צריך להיות] התרחקות ולכן כדאי שזוגתו לא תתענין

ט.

"כל מקוה נוספה בתוככי בני" ענין הכי גדול הוא"

מענה שקיבל אי מאנ"ש בעיר מאנטרעאל, על מכתב ששלח אל כ"ק אדמו"ר, ובו שאל בנוגע לבניית מקוה חדשה במאנטרעאל (בשנות הלמדי"ם):

בפרט: שאלה כזו – מקום הבני' – וכו' שייכת להרבנים שעל אתר. והרי במאנטרעאל ב"ד חשוב וכו' כמפורסם.

בכלל – כל מקוה נוספה בתוככי בני" ענין הכי גדול הוא וכדאיות כל השתדלויות ויגיעה לבנותו, ובזריזות, ויפה שעה אחת קודם.

י.

"כח המושך והמחזיק וכו' דכל ישיבה – הם הר"מ והמשפיעים וההנהלה"

קטע ממענה כ"ק אדמו"ר משנות הלמ"דים להנהלת ישיבת תומכי תמימים מאנטרעאל:

...כח המושך והמחזיק וכו' דכל ישיבה – הם הר"מ והמשפיעים וההנהלה (המתמסרים לטובת התלמידים, והמעוניינים שימשיכו הת' בישיבה מתוך שביעת רצונם ושישגשגו בה ואינם חסים על טרחתם וזמנם ומרצם וכו', ועושים ככל התלוי בהם שיתוספו עוד ת', – כי כשאין הוספה בא גרעון. וק"ל).

...ויה"ר שזכות תו"ת תעמוד להם בכהנ"ל.

יא.

"לא הועילו לפעול עכ"פ הזזה בזה לא בקשות לא הוראות לא פקודות, ואפילו לא מופתים נסתרים וגלויים"

מענה שקיבל אי מאנ"ש בשנת תשט"ז בקשר להתייסדות אי המוסדות בעירו:

במשך ה' שנים שעברו נוכחתי שבכל עיניי _____ אין נקלטות שם בסביבת אנ"ש דוקא איזה הוראות שיהיו – אם הם באות לא מהעסקנים על אתר. ושנית שלפי"ד עסקני אנ"ש _____ המצב שם כבר בתכלית הנרצה, וכל המוסיף גורע, ולא הוע[י]לו לפעול עכ"פ הזזה בזה לא בקשות לא הוראות לא פקודות, ואפילו לא מופתים נסתרים וגלויים (רק שאופן ביטול ההוראות הי' משתנה והאמתלאות שנתנו על הביטול), וה"ה בהשאלה האמורה אין כל תועלת (כל זמן שלא ישתנה בדרך נס ב' העיניים האמורים) בחוות דעת מכאן כי לא תשנה דבר ועליהם לברר אם יש להם חשק ועונג ביסוד הנ"ל או לא ובהתאם לזה להחליט בשעטומ"צ ואני אין לי פנאי להלחם בעסקני אנ"ש ד _____ לשנות טבעם ובדרך נועם כבר נסיתי

לזכות

החתן התמים הרב משה שי'
והכלה מרת חי' מושקא שתחי'

גורארי'

ליום נישואיהם בשעטומ"צ
ביום יו"ד כסלו ה'תשע"ב

*

נדפס ע"י הוריהם

הרב יצחק מאיר וזוגתו מרת חנה רבקה שיחיו

גורארי'

הרב יוסף יצחק וזוגתו מרת אסתר הדסה שיחיו

מטוסוב

זקניהם

הרב מרדכי דוב וזוגתו מרת רחל דוואשא שיחיו

אלטיין